

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Husitská teologická fakulta

Bakalářská práce

**Význam volnočasových organizací pro děti a mládež se
zaměřením na křesťanství**

**The sense of freetime organizations concentrated on children and
youth with a christian direction**

Vedoucí práce:
PhDr. Hana Dvořáčková

Autor:
Jakub Kolinger

Praha 2011

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval paní profesorce PhDr. Haně Dvořáčkové za odborné vedení a pomoc při koncipování mé bakalářské práce.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu. Současně dávám svolení k tomu, aby tato diplomová práce byla umístěna v Ústřední knihovně UK a používána ke studijním účelům.

V Praze dne 14. 4. 2011

Jakub Kolinger

Anotace

Bakalářská práce „Význam volnočasových organizací pro děti a mládež se zaměřením na křesťanství“ se zabývá působením křesťanských organizací a sdružení na děti a mládež v České republice. Pojednává o těchto organizacích jako o alternativním směru v běžně existujícím proudu podobných soudobých organizací bez duchovního zaměření působících v České republice. V teoretické i výzkumné části se nemálo věnuji právě duchovnímu aspektu a zjišťuji, jak a proč je pro určitou skupinu dětí a mládeže a pro jejich rodiče důležitý, či dokonce zásadní ve volbě, zda a kam dítě přihlásit. Zabývám se tím, co konkrétního přináší tato sdružení svým členům navíc oproti jiným nekřesťanským zařízením – zda a jakým způsobem je kladen větší důraz na hodnoty a morální postoje vyplývající z učení Bible, jestli se děti v těchto organizacích ve srovnání s dětmi z organizací nekřesťanských v něčem liší či naopak. Nastiňuji zde hrubý přehled vývoje volnočasové pedagogiky u nás jako takové a dále se věnuji přehledu konkrétních křesťanských volnočasových organizací pro děti a mládež a jejich práce v České republice hlavně po roce 1989, kdy se jim otevřela možnost působení. Více se zabývám dětským křesťanským volnočasovým oddílem „Lvi z Judy“ (zřizovatelem je státem uznaná Církev živého Boha), ve kterém působím již třetím rokem jako hlavní vedoucí.

Annotation

Diploma thesis „The sense of freetime organizations concentrated on children and youth with a christian direction“ deals of the incidence of effectiveness of christian organizations and associations on children and youth especially in the Czech Republic. It delas of those organizations as an alternative branch of todays usual social organizations without christian direction acting in the Czech Republic. Either in the theoretic part of my work, or in the practical part of my work, in both parts I concentrated my attention just on this fact, and I tried to know how much is this fact important for children, and especially for their parents and also how much this fact influences the decision, which freetime activity choose for the child. I studied at my work which things exactly the christianity organizations bring extra, in comparation with normal freetime organizations. I also studied if there is an emphasis on certain values and moral attitudes result from studying Bible, if there are any differences between children from christian freetime organizations in comparing with children brought up in non christian freetime organizations. I tried to outline here a brief overview of the freetime pedagogy in our country at all and than I am concentrating my work

at outline of particular christian freetime organizations for children and youth and their acting in the Czech Republic especially after 1989, when there were new opprtunities for acting and movements. I gave my attention here to the christian club called „Lvi z Judy“ (as an organizer of this institution is the legal church established by state, the Church of living God), in which I have been acting as a leader for three years.

Klíčová slova

děti, mládež, výchova, volný čas, křesťanství, morálka, metodika

Keywords

children, youth, education, free time, christianity, , morality, methodics

Obsah

Obsah.....	6
ÚVOD	8
<u>1. VOLNÝ ČAS.....</u>	10
1.1 Pojem „volný čas“.....	10
1.2 Funkce volného času	10
1.3 Vývoj volnočasových organizací na území České republiky	11
1.3.1 Výchova mimoškolní, mimoškolní, mimo vyučování.....	11
1.3.2 Pedagogika volného času dnes.....	12
1.3.3 První významné volnočasové organizace na území ČR.....	13
<u>2. MOTIVACE.....</u>	14
2.1 Pojem „motivace“.....	14
<u>3. VÝBĚR Z VÝZNAMNÝCH VOLNOČASOVÝCH ORGANIZACÍ PRO DĚTI A MLÁDEŽ SE ZAMĚŘENÍM NA KŘESŤANSTVÍ PŮSOBÍCÍCH V ČR A POPIS JEJICH ČINNOSTI.....</u>	15
3.1 Royal Rangers v České republice.....	15
3.2 Klub Pathfinder.....	17
3.3 Křesťanská akademie mladých (KAM).....	19
3.4 YMCA T. S.	20
<u>4. VÝBĚR DALŠÍCH VOLNOČASOVÝCH ORGANIZACÍ PRO DĚTI A MLÁDEŽ SE ZAMĚŘENÍM NA KŘESŤANSTVÍ, JEŽ MAJÍ JEN LOKÁLNÍ ČI MENŠÍ POLE PŮSOBNOSTI.....</u>	23
4.1 Lvi z Judy.....	23
4.2 Kvítek.....	25
4.3 Křesťanské centrum Sion.....	26
4.4 Word of life.....	26
4.5 Bét-el	26
4.6 Dětský křesťanský klub PECKA.....	28
<u>5. VÝZKUMNÁ ČÁST PRÁCE.....</u>	28
5.1 Popis respondentů	28
5.2 Sběr dat	28
5.3 Stanovení hypotézy	29
5.4 Výsledky výzkumu a jejich grafické zpracování	30
<u>6. DISKUZE .....</u>	40
6.1 Komentář k výsledkům dotazníku pro rodiče.....	40

6.2 Komentář k výsledkům dotazníku pro děti	41
6.3 Porovnání výsledků odpovědí rodičů a odpovědí dětí.....	43
6.4 Komentář k předem stanovené hypotéze.....	44
6.5 Srovnání zkoumaných volnočasových organizací pro děti a mládež se zaměřením na křesťanství.....	45
6.6 Komentář k výsledkům srovnávání tří mnou zkoumaných organizací mezi sebou.....	47
<u>7. ZÁVĚR.....</u>	49
<u>8. RESUMÉ.....</u>	50
<u>9. SEZNAM POUŽITÝCH LITERÁRNÍCH ZDROJŮ.....</u>	51
<u>10. SEZNAM PŘÍLOH.....</u>	53

ÚVOD

Téma své bakalářské práce – Význam volnočasových organizací pro děti a mládež se zaměřením na křesťanství – jsem si vybral na základě toho, že sám v jedné takové organizaci působím již řadu let a věřím, že takto orientované organizace mají dnešním dětem a mládeži co nabídnout. A to nejen věřím. Ve své práci se zabývám významem volnočasových organizací, které jsou na křesťanství a učení biblických hodnot nějakým způsobem přímo zaměřeny. Má práce tudíž nezahrnuje takové, ve kterých jsou sice církve zřizovateli, ale biblické poselství se zde přímo neučí (například nízkoprahové kluby Salesiáni Dona Boska, klub Husita atd.).

V dnešní společnosti se velice rychle mění pravidla. Mění se hodnoty a životní styl. Celkově vzato se vytrácejí určité duchovní, morální či etické hodnoty. U soudobých dětí a mládeže se mj. také mění vztah k přírodě, kultuře. Jsou ohrožovány mnohými nástrahami, často v podobě různých návykových látek (někdy velmi snadno dostupných). Stačí, když dítě nebo mladý člověk projde kolem trafiky a může vidět, že dnes je např. možné prodávat své tělo za pár korun na fotografiích. Televize, internet i jiná média často dětem ukazují obrazy plné násilí, perverzity. Děti mohou vnímat, že dané slovo dnes nemá váhu, smlouvy se dodržovat nemusí atd. Proto jsem přesvědčený, že volnočasové organizace, které pracují s dětmi na základě křesťanských principů morálky a etiky, mají dnes ve výchově dětí a mládeže rozhodně své místo. Často jsou tyto organizace ovlivněné skautingem – jsou zaměřené na výchovu dětí a mládeže ke vztahu k přírodě, kultuře, osvojování různých praktických dovedností či všeobecných znalostí. Jedním z těchto zařízení je i příbramský dětský oddíl Lvi z Judy (působící v rámci státem uznané Církve živého Boha), ve kterém již třetím rokem působím jako hlavní vedoucí.

Cílem mé práce je seznámit čtenáře s takovýmito organizacemi působícími v České republice, s oblastmi jejich působení a s odezvou u české veřejnosti. S tím, jak na některé z nich pohlíží stát, popř. zda stát tuto práci finančně dotuje či nikoli. V jakých ohledech a do jaké míry se liší od neduchovně zaměřených podobných organizací (například Skaut – Junák). Jaké děti a jaká mládež preferuje trávit svůj volný čas právě v takovýchto zařízeních, kde se mohou naučit nejen různé dovednosti a znalosti, ale kde mohou být obohaceny i duchovně. V praktické výzkumné části se zabývám odezvou na práci konkrétních dětských oddílů jednak u rodičů, kteří své děti svěřují takovýmto zájmovým oddílům, tak i odezvou

u samotných dětí. Zajímám se o to, jestli dotazovaní vnímají nějaké – popřípadě jaké – rozdíly v práci těchto organizací oproti běžným neduchovně zaměřeným organizacím. Jaký význam přičítají duchovnímu aspektu, který je jejich specifickým znakem odlišnosti například od běžného Skauta – Junáka či jiných podobných volnočasových aktivit. Zkoumám, zda učení dětí hodnotám, které vychází z křesťanství, a biblickému poselství probíhá přímo, či zda jsou v této oblasti vedeny nepřímo – tím, co sami přejímají ze života a chování svých vedoucích, popřípadě oddílových kamarádů.

1. VOLNÝ ČAS

Čtenáře práce nejprve seznámím s pojmem „volný čas“, s významem volného času pro člověka jako jednotlivce, ale i jako s významným společenským aspektem. Rád bych také stručně uvedl některá fakta o vývoji pedagogiky volného času na území České republiky.

1.1 Pojem „volný čas“

Obecně je volný čas definován jako „čas, v němž člověk nevykonává činnost pod tlakem závazků plynoucích ze společenské dělby práce, nebo z nutnosti zachování biofyzilogického či rodinného systému“ (Velký sociologický slovník, 1996).

Někdy se volný čas vymezuje jako čas, který zbývá po splnění pracovních i nepracovních povinností. Přesnější a úplnější je však jeho charakteristika jako činnosti, do níž člověk vstupuje s očekáváními, účastní se jí na základě svého svobodného rozhodnutí a která přináší příjemné zážitky a uspokojení. (Hofbauer, 2004)

Významný francouzský sociolog volného času v době poválečné Joffre Dumazedier chápe volný čas jako čas, který představuje jen určitou část mimopracovní doby, do které dále patří osobní potřeby a povinnosti – biologické potřeby (strava, hygiena, spánek) a povinnosti rodinné (vaření, úklid, nákup, péče o děti). V. Spousta (1996) chápe volný čas jako „zbytkový, který zbývá po splnění všech povinností – pracovních, studijních, rodinných i po uspokojení všech fyziologických potřeb“. M. Pásková a J. Zelenka (2002) považují za volný čas „ten, kde lidé nevykonávají činnosti pod tlakem pracovních závazků či rodinného systému“. Jednu z prvních soudobých prací o volném čase dětí a mládeže vydal před druhou světovou válkou Michel Damay. Vymezil v ní biologickou, sociální, politickou a pedagogickou dimenzi volného času (Hofbauer, 2004).

1.2 Funkce volného času

Roger Sue, soudobý francouzský sociolog volného času, jako funkce volného času uvádí:

- psychosociologickou (uvolnění, zábavu, rozvoj)
- sociální (socializaci, symbolickou příslušnost k některé sociální skupině)
- terapeutickou

- ekonomickou (pozitivní vliv na uplatnění člověka v profesní činnosti, výdaje účastníků vynakládané na aktivity volného času, pojetí volného času jako prožívání anebo pouhé spotřeby vedoucí k odcizení) (Hofbauer, 2004)

Funkce a možnosti volného času komplexně (a v některých směrech obdobně) vymezil německý pedagog volného času Horst W. Opaschowski (nar. 1941), který za základní považuje:

- rekreaci (zotavení a uvolnění)
- kompenzaci (odstraňování zklamání a frustrací)
- výchovu a další vzdělávání (učení o svobodě a ve svobodě, sociální učení)
- kontemplaci (hledání smyslu života a jeho duchovní výstavba)
- komunikaci (sociální kontakty a partnerství)
- participaci (podílení se, účast na vývoji společnosti)
- integraci (stabilizaci života rodiny a vrůstání do společných organismů)
- enkulturaci (kulturní rozvoj sebe samých, tvořivé vyjádření prostřednictvím umění, sportu, technických a dalších činností (Hofbauer, 2004)

České oficiální dokumenty za funkce volného času pokládají relaxaci, regeneraci, kompenzaci, sociální prevenci a výchovu. (Hofbauer, 2004)

1.3 Vývoj volnočasových organizací na území České republiky

Krátký přehled vývoje pedagogiky volného času (a organizací, které se jím zabývají) na území České republiky:

1.3.1 Výchova mimotřídní, mimoškolní, mimo vyučování

Potřeba a snaha pedagogicky ovlivňovat volný čas jako rychle se rozvíjející oblast života dětí a mládeže vedla k tomu, že se v jednotlivých zemích a postupně i v celoevropském měřítku začala tato terminologie uplatňovat stále patrněji. Především to byla koncepce a pojem **výchova mimotřídní**, aktivity realizované školou mimo povinnou školní výuku, mimo školní osnovy. Další pojem **výchova mimoškolní** pojmenovává činnosti uskutečňující se mimo školu, např. ve sdruženích a zařízeních volného času. Oba pojmy na základě svého předválečného vývoje jako oficiální důsledně uplatňovala poválečná sovětská

pedagogika, zdůrazňující jimi institucionální zřetel (mimo-třídní, mimo-školní). Moderní koncepce školního vzdělávání totiž počítají s tím, že mimo třídy a školy by měla probíhat významná část školního vyučování, aby se škola otevírala dalším prostředím a učení se více propojilo s praxí. V šedesátých letech byl zaveden pojem **výchova mimo vyučování**. V něm sice přetrvávalo negativní vymezení („mimo“), nikoli však již vzhledem k organizačnímu zřeteli (třída – škola), nýbrž ke vzdělávací a výchovné činnosti (vyučování). Ani tento pojem ještě nevyznačoval vztah k volnému času, jehož součástí tato oblast byla, jeho předností však bylo komplexní pojetí charakterizované rozhodováním samého dítěte a mladého člověka o vstupu do aktivit a účasti na nich, uskutečňováním volného času mimo bezprostřední vliv rodiny a mimo povinné vyučování, jeho realizace prostřednictvím specifických činností a institucí. V průběhu sedmdesátých a osmdesátých let 20. století sice u nás byla z mocenských pozic opět prosazována koncepce mimotřídní výchovy a alternativní přístupy omezovány, přesto se však i tehdy pojetí a terminologie výchovy mimo vyučování udržely. (Hofbauer, 2004)

1.3.2 Pedagogika volného času dnes

Zejména od poloviny šedesátých let minulého století vzrůstalo poznání, jak významnou oblastí života a výchovy dětí, mládeže a dospělých se stává volný čas. V té době v evropských zemích včetně naší vznikaly podmínky pro jeho rozšiřování, zkracovala se pracovní doba dospělých, postupně byl zaveden pětidenní pracovní i školní týden, rostl počet žáků středních a vysokých škol a jejich účast na aktivitách volného času.

Volný čas byl v praxi a teorii postupně doceňován v mezinárodním měřítku, což se odrazilo také v terminologii. Již od čtyřicátých let 20. století se sporadicky objevovalo označení *aktivita volného času* nebo *zařízení volného času*. V širší míře se tyto výrazy uplatnily zejména od počátku šedesátých let.

Rozsah a možnosti, dosah a význam volného času pro život a výchovu dále rostly. Předělem v jeho chápání se stala devadesátá léta 20. století. V jejich průběhu se věkové, sociální a zájmové spektrum jeho účastníků rozšířilo, funkce, obsah a metody výchovného působení obohatily a rozrůznily, volný čas se stále patrněji stával dimenzí celého, výrazně se prodlužujícího lidského života. Přitom se objevovala nová, alternativní řešení a porovnávaly i využívaly se zkušenosti různých zemí. Význam a výchovné možnosti volného času začaly být také analyzovány a využívány vznikající pedagogikou volného času a příbuznými obory (pedagogikou zážitků, dobrodružství, muzeopedagogikou a dalšími).

Počátkem devadesátých let minulého století se obě dosavadní koncepce (výchova mimo vyučování a pedagogika volného času) a jejich terminologie uplatňovaly souběžně. Postupně se však prosazoval přístup vycházející z konceptu volného času, který nacházel uplatnění na seminářích a konferencích pracovníků této oblasti, v publikacích včetně učebnic. Podobně jsou pojaty také dokumenty státních orgánů. (Hofbauer, 2004)

1.3.3 První významné volnočasové organizace na území ČR

Mezi jednu z prvních nejzajímavějších volnočasových organizací u nás můžeme zařadit například **Českou obec sokolskou** (ČOS, lidově „Sokol“), která byla založena Miroslavem Tyršem a Jindřichem Fügnerem jako český tělocvičný spolek v roce 1862. Spolek „Sokol“ se poté stal velice významnou součástí české sportovní kultury, podporovanou významnými českými osobnostmi a politiky. Tělovýchovný spolek „Sokol“ má do dnes více než 190 tisíc členů a je čtvrtým největším občanským sdružením v Čechách. (www.sokol-cos.cz)

Dalším významným spolkem v oblasti volného času zaměřeným přímo na práci s dětmi a mládeží je **Junák – svaz skautů a skautek ČR**, jehož kořeny na území České republiky sahají do roku 1911, kdy ho založil Antonín Benjamin Svojsík. Od doby jeho vzniku „skautem“ prošlo téměř půl milionu lidí. Svaz má více jak 45 tisíc členů, je největší výchovnou organizací v České republice. (www.verejnost.skaut.cz)

2. MOTIVACE

Ve výzkumné části práce se zabývám motivací dětí k navštěvování dětských volnočasových oddílů se zaměřením na křesťanství a jejich rodičů k tomu, aby své děti v docházení podpořili. Proto vidím jako vhodné v teoretické části uvést alespoň kratší kapitolu o motivaci jako takové. Cílem je seznámit případně neznalého čtenáře s pojmem „motivace“ a s jejím vymezením.

*„Chceš-li postavit loď, nedělej to tak, že svoláš chlapy,
aby sehnali dřevo a začali stavět, ale dej jim,
aby sami zatoužili po širém nekonečném moři.“*

Antonie de Saint-Exupéry

2.1 Pojem „motivace“

Slovo motivace je termín odvozený z latinského „motivus“, což je forma slova novel – „hýbám“ – a „movere“ – „pohybovat“. Motivy jsou tedy hybné síly našeho jednání. V obecném slova smyslu se motivace vysvětluje jako cílené chování. (Hanuš, Chytilová, 2009)

Motivace je vnitřní nebo vnější faktor nebo soubor faktorů vedoucí k energetizaci organismu. Motivace usměrňuje naše chování a jednání pro dosažení určitého cíle. Vyjadřuje souhrn všech skutečností – radost, zvědavost, pozitivní pocity, radostné očekávání, které podporují nebo tlumí jedince, aby něco konal nebo nekonal. (www.wikipedia.cz)

Motivace je:

- Příčina pohybu, důsledek změn stavu organismu.
- Důvod k rozhodování v situacích volby.
- Proces zkoumání a usměrňování vnitřních procesů člověka, které řídí, aktivuje a udržuje chování. (Hanuš, Chytilová, 2009)

Každé jednání má svůj účel. Motivy a potřeby usměrňují naše jednání a dávají mu energii. **Motivace je tedy jakýmsi motorem konání.** Motiv nepůsobí vždy jenom jeden, ale působí jich současně celá řada. Vzájemně se ovlivňují, ovšem jeden z nich může být hlavní a ten nakonec vede k výběru příslušného modelu chování. (Hanuš, Chytilová, 2009)

3. VÝBĚR Z VÝZNAMNÝCH VOLNOČASOVÝCH ORGANIZACÍ PRO DĚTI A MLÁDEŽ SE ZAMĚŘENÍM NA KŘESŤANSTVÍ PŮSOBÍCÍCH V ČR A POPIS JEJICH ČINNOSTI

Volnočasové organizace zaměřené na křesťanství vznikají na základě potřeby, již vnímají věřící lidé, kteří chtějí nějakým způsobem pracovat s dětmi a mládeží a mimo různé praktické schopnosti a dovedností apod. jim touží předávat i to, co je podle nich nejceněnější – a sice duchovní hodnoty. Chtějí je nenásilnou formou vést ke vztahu s Bohem a ke křesťanským hodnotám. Duchovní aspekt je tím, co je motivuje k práci a odlišuje od ostatních podobných, ale neduchovně založených organizací. Každá křesťanská volnočasová organizace přitom klade jiné duchovní důrazy, podle toho, co je blízké jejím vedoucím.

Uvádím zde několik z mého pohledu nejzajímavějších křesťanských volnočasových organizací, jejichž působení v České republice má široký dopad. Tyto organizace se přímo orientují na předávání biblického poselství a evangelia dětem a mládeži. Souhrn takových organizací, které působí buď jen na lokálních místech či nemají širší dopad nebo nejsou přímo zaměřeny na křesťanství (ale jsou církví zřízeny), jsem umístil na konec této kapitoly.

3.1 Royal Rangers v České republice

je mezinárodní organizace pro děti a mládež školního věku. Její začátky sahají do 60. let v USA, kdy vznikla s cílem pomoci mladým lidem najít pozitivní životní hodnoty, pomoci jim vybudovat zdravý a pevný charakter a chránit je před negativními jevy. Za tímto účelem byl vypracován program a metody práce, na které dnes navazují Royal Rangers po celém světě. **V České republice organizace začala svou práci v roce 1994.**

Royal Rangers pracuje s mládeží na základě křesťanských principů morálky a etiky. Nabízí zajímavý program volnočasových aktivit, rozšiřující u dětí všestranné vědomosti a dovednosti, pomáhá jim v jejich růstu k samostatnosti a zodpovědnosti, k životu bez závislosti na alkoholu, drogách, automatech, bez xenofobie a rasismu.

Hlavní okruhy činnosti jsou: klubové aktivity formou pravidelných schůzek, organizování výletů, víkendových výprav, letních a zimních táborů, kulturní akce, jako jsou

koncerty nebo loutková představení, sportovní akce, soutěže, celoměstské hry a zájmové kroužky.

Metody práce Royal Rangers

Členové Royal Rangers jsou rozděleni do čtyř věkových skupin: Greenhorni (7-8 let), Trappeři (9-12 let), Rangeři (13-15 let) a Junioři (16-18 let). V těchto věkových skupinách jsou mladí lidé motivováni k aktivnímu životu a práci na sobě samých, a to individuálně – podle svých schopností a nadání. Postupným získáváním odborností systémem testů a plněním daných úkolů podle pracovních knih jsou děti vedeny k objevování nových poznatků, které obohacují jejich život a rozšiřují okruh vědomostí a dovedností ve všech oblastech života. Připravený program je otevřen bez výjimky všem, kteří se chtějí zapojit. Neorganizovaná mládež má možnost se zapojit do všech organizovaných akcí jako jsou Bambiriády, sportovní turnaje, celodenní výlety, víkendovky, tábory apod. Při organizování táborů a víkendových akcí organizace spolupracuje se sociálními odbory městských úřadů a akce nabízí široké veřejnosti. Vyvrcholením celoroční aktivity jsou zpravidla letní stanové tábory. Charakteristickým rysem táborů Royal Rangers jsou například táborové stavby a způsob vaření, celotáborové hry a večerní táborové programy. Pravidelné schůzky se konají zpravidla ve vlastních nebo pronajatých klubovnách anebo přímo na školách jako zájmové kroužky.

Přehled nejzajímavějších služeb

Pravidelné schůzky – zájmová činnost pro děti školního věku formou tematicky široce zaměřených schůzek, například táboření, sport, turistika, hudba, tvořivost, počítače apod.

Výlety, víkendovky, exkurze, dobrodružné výpravy a tábory pro organizovanou i neorganizovanou mládež, akce připravené na přání a podle věkové specifikace.

Vzdělávání vedoucích – základní školení pro práci s dětmi, akreditované školení hlavních vedoucích táborů, další odborné školení vedoucích (instruktor vodní turistiky, záchranář, zdravotník, instruktor lanových aktivit atd.).

Integrované středisko pro postižené děti „Víteček“ v Černošíně, asistenční služba a poradenství v sociální oblasti.

Sportovní a zájmové akce pro širokou veřejnost jako turnaje, celoměstské hry.

Adrenalinové soutěže, vodácké výpravy, lezecké a lanové aktivity.

Festival Royal Fest – festival pro umělecky talentovanou mládež.

Zájmové kroužky – grafické, keramické, loutkové, divadelní...

Základní ekonomické údaje

Royal Rangers je nezisková organizace, zcela závislá na dobrovolnické práci, darech a dotacích. Všichni vedoucí pracují s dětmi bez nároku na odměnu jako dobrovolníci. Všechny získané finanční prostředky jsou využívány výhradně ve prospěch dětí. Nejvýznamnějšími sponzory jsou **Ministerstvo školství, Ministerstvo práce a sociálních věcí** a také krajské a městské úřady v regionech, kde Royal Rangers vyvíjí svou činnost, církve, podnikatelé.

Členská základna

Ke konci roku 2009 registrovala organizace celkem 46 předních hlídek, které pracují jako samostatné organizační jednotky. Počet členů byl v tomto roce přesně **935**, z toho 165 dětí ve věku 7-8 let, 244 dětí ve věku 9-11 let, 205 dětí ve věku 12-14 let, 100 mladých ve věku 15-18 let a 221 dospělých vedoucích.

(Veškeré informace zde uvedené jsou přejaty z výroční zprávy Royal Rangers 2008 a 2009 a internetových stránek organizace.)

3.2 Klub Pathfinder

Klub Pathfinder vyvíjí činnost v oblasti organizování volného času dětí a mládeže, rozvoje a výchovy jejich osobnosti v oblasti fyzické, duchovní a duševní s vytvářením pozitivního vztahu k přírodě i lidem v duchu křesťanských zásad. Ve své činnosti se zaměřuje také na boj proti drogám a alkoholu mezi mládeží a na handicapované a problematické jedince z národnostních menšin.

Historie této organizace sahá na začátek 20. století. Původně vychází ze skautských myšlenek E. T. Setona a generála B. Powela. V roce 1930 vznikl první oddíl Klubu Pathfinder v USA, založený věřícím skautským vedoucím (příslušníkem církve Adventisté sedmého dne), který viděl potřebu vést děti nejen ke skautským zásadám a dovednostem, ale hlavně v duchovní oblasti jejich života. Během následujících 20 let postupně začaly vznikat oddíly klubu Pathfinder v mnoha zemích po celém světě, přidružované ke sborům církve

Adventisté sedmého dne, ale otevřené pro širokou veřejnost. U nás to nebylo možné, protože komunismus byl razantně proti a adventistická církev byla dokonce postavena mimo zákon kvůli napojení na USA. Klub Pathfinder byl v České republice oficiálně založen v roce 1994 jako občanské sdružení.

Metody práce (přehled nejzajímavějších služeb)

Pravidelné týdenní schůzky – jsou základem činnosti klubu Pathfinder. Jejich forma je v různých oddílech různá, odvíjí se od toho, co je tomu kterému vedoucímu blízké. Obsah a rozvojový cíl však je ve všech oddílech stejný. Důraz oddílového setkávání je položen na kvalitní vedoucí, kteří mohou být dětem pozitivními vzory.

Akce oblastí, sdružení, celorepublikové – V rámci oblastí, tedy seskupení vždy zhruba 10 oddílů, probíhá během roku několik společných akcí s cílem podporovat navazování a rozvíjení vztahů mezi vrstevníky v kontextu motivačních a rozvojových programů. Jedná se o aktivity v přírodě, sportovní, umělecké apod. Tento typ aktivit je prostorem pro spolupráci vedoucích, jde o doplnění a obohacení běžné oddílové činnosti. Vedle oblastních akcí je pořádáno několik setkání na úrovni sdružení nebo celého státu. Jejich cílem je podtrhnout základní obsahové cíle Klubu Pathfinder, změřit síly a schopnosti, navázat nová přátelství a kontakty.

Tábory – V období letních prázdnin je organizována na území celé republiky řada táborů pro děti organizované ve sdružení, ale také pro jejich kamarády, spolužáky a jiné zájemce. Je zde snaha držet co nejnižší cenu, aby na tábory měly přístup i děti ze sociálně slabších rodin.

Výchova a vzdělávání vedoucích a rádců – Systematický vzdělávací program pro vedoucí má dva stupně. „Základní“ pro vedení oddílu, „nadstavba“ pro vedení tábora. Po absolvování kurzu jsou pak vedoucí zváni ke každoročnímu vůdcovskému speciálu, který je dalším průběžným a specializovaným studiem. Pro dospívající je pak připraven rádcovský kurz.

Provoz internetových stránek pro děti (www.bezvacity.cz) je další aktivitou organizace.

Základní ekonomické údaje

Občanské sdružení Klub Pathfinder je neziskovou organizací, která získává majetek pro svou činnost z členských příspěvků, sponzorských darů a dotací. **Podstatná část výdajů na činnost je kryta státními dotacemi MŠMT.** Výše členských příspěvků je stanovena na

100,- Kč za rok. Hospodaření je kontrolováno revizní komisí, která je volena členskou schůzí.

Členská základna

K 31.12.2009 měl klub Pathfinder celkem **2 595 členů**.

(Veškeré informace zde uvedené jsou převzaty z výroční zprávy Klub Pathfinder 2009 a internetových stránek organizace.)

3.3 Křesťanská akademie mladých (KAM)

Křesťanská akademie mladých byla založena jako občanské sdružení zaměřené na vzdělávací a charitativní práci mezi mládeží. Je to mezidenominační necírkevní organizace, která se snaží pomáhat různým církvím oslovit dnešní generaci. Důraz klade na jednotu církví a je zaměřena na Bibli a historické křesťanství vyjádřené mnoha různými způsoby. Kořeny KAM sahají do roku 1990, kdy skupina mladých lidí pod vedením Vladka Lipuse začala pořádat anglické kempy a víkendové pobyty. Tyto aktivity jim umožnily kontakt s různými misionáři ze Západu a posléze se skupinou pastorů mládeže, kteří vnímali povolání pomáhat církvi ve východní Evropě při získávání mladé generace pro Krista. V roce 1997 byl KAM oficiálně zaregistrován jako občanské sdružení. V roce 2005 začala **realizace televizního pořadu pro mládež EXIT 316**. Dnes KAM pořádá širokou škálu aktivit pro mladé lidi a tréninkové programy pro mladé vedoucí z 12 různých církevních denominací. Jako základna pro organizaci i pro konference a další akce slouží hotel v Malenovicích, jehož je organizace vlastníkem.

Metody práce (přehled nejzajímavějších služeb)

EXIT 316 – Televizní publicistický pořad, který má vliv na formování hodnot mládeže nejen v České republice. Na vysílání tohoto pořadu navazují další služby poskytované organizací KAM, jako jsou:

EXIT Kluby – práce s mládeží na základě vysílání pořadu. V České republice funguje více než 150 takovýchto klubů.

EXIT pro školy – Pořad EXIT 316 mohou využívat školy při výuce společensko-vědních předmětů.

English Camps – Angličtina a camp ve spojení s rodilými mluvčími a diskusemi

o tom, kdo je Bůh.

Sport Camps – Sport, rychlost, výhra ve spojení s biblickými pravidly.

Fusion – Hudební, divadelní a taneční program pro mládež. Organizace podporuje zakládání tzv. skupin „Fusion“ (zacílených hlavně na nevěřící mládež), a to pod místními církvemi, se kterými dále spolupracuje.

Křesťanský outdoor (KO) – Pořádání outdoorových akcí pro mládež. Příprava průvodců pro outdoorové aktivity tak, aby byli schopni přiblížit mladé lidi ke křesťanství skrze silné a dobrodružné zážitky.

Etická výchova do základních škol – Křesťanská akademie mladých se podílí na snaze zavést do českých základních škol předmět „Etická výchova“. Tento projekt byl podpořen ministryní školství Kopicovou na konci roku 2009, ale s ohledem na snižování výdajů ze státního rozpočtu zatím nejsou na ministerstvu školství vyčleněné finanční zdroje. Tuto myšlenku podporuje mnoho důležitých českých osobností.

Základní ekonomické údaje

Organizace je financována množstvím jednotlivých dárců, církví a nadací v USA i v České republice. Finance jsou strukturované do jednotlivých projektů a programů a osobní podpory pracovníků KAM v souladu se záměrem jednotlivých dárců.

Členská základna

Organizace KAM nevede žádnou členskou mládežnickou databázi. V současné době eviduje 60 aktivních vedoucích a projektantů. Organizaci v její práci podporuje veliký počet dobrovolníků.

(Veškeré informace zde uvedené jsou přejaty z výroční zprávy Křesťanské akademie mladých 2009 a internetových stránek organizace.)

3.4 YMCA T. S.

YMCA – Křesťanské sdružení mladých lidí (Young Men's Christian Association) je nejstarší, největší a nejrozšířenější mládežnickou organizací na světě. Usiluje

o harmonický rozvoj člověka, jeho ducha, duše a těla (jak symbolizuje červený rovnostranný trojúhelník, který má YMCA ve svém znaku). Je otevřena všem lidem bez rozdílu rasy, pohlaví, náboženského vyznání, sociálního postavení, fyzických i duševních schopností.

Organizace vznikla v roce 1844 jako prostředek křesťanské pomoci mladým lidem „ztraceným“ v rychle se industrializujících a odlidšťujících městech Anglie. Jejím zakladatelem byl George Williams. V roce 1894 YMCA měla již přes 500 000 členů ve 34 zemích. V téže roce byl Williams královnou Viktorií povýšen do rytířského stavu a městská rada Londýna jej jmenovala čestným občanem města za jeho životní dílo. Od té doby se YMCA rozšířila po celém světě.

U nás od druhé poloviny 19. století fungovala prostřednictvím tzv. „Křesťanských spolků mladíků“ nebo tzv. „Křesťanských sdružení mládeže“. Po několika letech fungování v rámci československých legií a poté československé armády se u nás YMCA od roku 1921 rozšířila masově především díky vydatné pomoci z USA a za přispění elit národa – T. G. Masaryka, Ing. V. Havla a dalších. Svoji činnost nuceně ukončila v roce 1951 a přes neúspěšné pokusy o její znovuzaložení v době kolem roku 1968 se činnost podařilo obnovit až v roce 1990. Česká YMCA byla ustanovena v roce 1992 vzhledem k blížícímu se dělení Československé federativní republiky.

Metody práce (přehled nejzajímavějších služeb)

Mateřská centra jsou místem pro společné setkávání maminek, místem, kde si děti mohou hrát mezi svými vrstevníky, kde jsou děti vítány. Mají neformální charakter a pomáhají nalézat nové přátele, nabízí pomoc, vzájemné naslouchání, výměnu zkušeností a laické poradenství. V současné době organizace provozuje v České republice osm takovýchto center.

TenSing je mezinárodní program pro práci s mládeží, jehož cílem je poskytnout mladým lidem prostor pro sebevyjádření prostřednictvím své kultury a pomocí kreativních uměleckých forem jako jsou zpěv, ale i hra na hudební nástroje, tanec a divadlo. Program je otevřený všem – jak věřícím, tak nevěřícím. Je místem, kde se mladý člověk seznámí s křesťanstvím zblízka, v praxi a na příkladu „živých“ křesťanů, aniž by jejich přesvědčení musel přijmout. Je místem pro diskusi a společná zamyšlení nad životem. V České republice momentálně funguje dvanáct tensingových skupin.

Informační centra mládeže nabízí své cílové skupině veškeré potřebné informace, informační produkty, poradenství a služby pro děti a mládež na jednom místě, v souladu se záměry a cíli strategie státní politiky pro oblast dětí a mládeže a Evropské charty pro mládež.

Nízkoprahové služby – V YMCA najdeme i nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, terénní sociální práci a otevřené kluby. Zařízení fungují ve čtyřech městech České republiky.

Tábory – YMCA v současné době pořádá kolem 70 táborů ročně, tábory jsou jednou z nejvýznamnějších služeb organizace poskytovaných dětem a mládeži. Každé sdružení YMCA organizuje tábory s nejrůznějším zaměřením. Od sportovně laděných přes turistické a skautské až po tábory s programem zaměřeným převážně výtvarně či duchovně.

Kroužky, kluby, oddíly – YMCA nabízí široké spektrum nejrůznějších kroužků, klubů či oddílů. Je nemožné udělat jejich výčet, protože celoročně pracujících skupin je téměř 250. Každý kolektivní člen YMCA (lokální pobočka) má totiž zcela autonomní možnost pro zavedení konkrétního programu do své nabídky.

Školení hlavních vedoucích táborů – Probíhá formou víkendového školení (27 vyučovacích hodin) zakončeného závěrečným testem. Absolventi získají po úspěšném vypracování testu „Osvědčení hlavního vedoucího dětských táborů“ s platností na dobu neurčitou. Školení je určeno jak členům YMCA, tak zájemcům z řad jiných organizací.

Zahraniční programy – YMCA nabízí dobrovolnické projekty, semináře, školení, výměny mládeže, festivaly, tábory... v krajinách více či méně vzdálených.

Základní ekonomické údaje

Organizace je dotována MŠMT, různými nadacemi, konkrétními obcemi, členskými příspěvky, dary a příjmy z vlastní činnosti.

Členská základna

YMCA pracuje ve 124 zemích světa a má asi 45 milionů členů. Ke konci roku 2009 organizace v České republice evidovala 4417 členů.

(Veškeré informace zde uvedené jsou přejaty z výroční zprávy Ymca T. S. 2009 a internetových stránek organizace.)

4. VÝBĚR DALŠÍCH VOLNOČASOVÝCH ORGANIZACÍ PRO DĚTI A MLÁDEŽ SE ZAMĚŘENÍM NA KŘESŤANSTVÍ, JEŽ MAJÍ JEN LOKÁLNÍ ČI MENŠÍ POLE PŮSOBNOSTI

Tuto podkapitolu jsem do práce zařadil proto, abych čtenáře seznámil s dalšími způsoby, kterými volnočasové organizace se zaměřením na křesťanství oslovují dnešní děti a mládež a pomáhají jim jejich volný čas trávit zábavnou a poučnou formou v bezpečném prostředí.

4.1 Lvi z Judy

Jako první organizaci v této podkapitole uvádím dětský oddíl „Lvi z Judy“, ve kterém působím již třetím rokem jako hlavní vedoucí. Z tohoto důvodu chci tento oddíl čtenářům více přiblížit a oproti ostatním se mu věnuji podrobněji. Oddíl byl zřízen v roce 2008 a funguje pod státem registrovanou Církví živého Boha – pracuje v rámci místního příbramského sboru.

V průběhu roku 2008 vznikla v příbramském sboru Církve živého Boha potřeba začít s nějakým programem pro odrůstající děti věřících rodičů, které nebavila jen dětská „nedělní škola“ (která probíhá paralelně se shromážděním dospělých), a které se spolu chtěly scházet i v průběhu týdne a podnikat společné akce. **Jejich rodiče vyjádřili touhu po tom, aby jejich děti byly vedeny v duchu křesťanských hodnot** a byly mimo jiné cíleně seznamovány s poselstvím Bible, což by v běžných skautských nebo podobných oddílech nebylo možné. Tak vznikl zájmový oddíl „Lvi z Judy“, jehož vedení jsem se ujal v druhém roce jeho fungování společně s dvěma dívkami, členkami církve (od září roku 2010 ale oddíl vedu již sám).

Do oddílu dochází 6 – 10 dětí (ve věku 7 – 10 let), což se v průběhu času neustále mění. Většina dětí, které do oddílu docházejí (popřípadě docházely), jsou děti věřících rodičů, kteří navštěvují místní církev, ale oddíl je **otevřený i pro nevěřící děti nebo děti z jiných církví.**

Jelikož jsem byl po několik let členem skautského oddílu, kde jsem získal mnoho dobrých a užitečných dovedností a vědomostí, snažím se to, co jsem přijal, předávat dál. Náš oddíl je tudíž v některých aspektech skautingem a vztahem k přírodě velice ovlivněn.

Protože vidím jako dobré, aby děti v oddíle poznávaly další kamarády a přátele, kteří mají společné zájmy, a aby děti měly vědomí toho, že patří k něčemu velikému – celonárodnímu apod., **začali jsme uvažovat o tom, zda bychom se s oddílem nepřidali k nějaké již existující podobné organizaci (nám nejbližší jsou asi Klub Pathfinder či Royal Rangers).** Na začátku minulého roku jsme o této možnosti začali jednat s organizací Klub Pathfinder. Vedení organizace nám vyšlo vstříc a bylo ochotné nás zařadit jako řadový oddíl nebo začít nějakým způsobem spolupracovat. Momentálně tuto možnost a nabídku vážně zvažujeme.

Metody práce (přehled nejzajímavějších služeb)

Základem oddílové činnosti jsou **pravidelné týdenní schůzky**. Setkáváme se každý pátek od 16:30 do 18:00 hodin v prostorách místního sboru Církve živého Boha. **Program schůzek je následující:** zahajujeme oddílovým pokřikem, následuje křesťanská píseň a krátká společná modlitba. Poté si sedneme do kroužku a přibližně 5 – 10 minut sdílím s dětmi jim srozumitelným způsobem nějaký biblický příběh, jenž se snažím vysvětlovat na praktických příkladech ze života. Děti mají možnost ptát se a vyjadřovat své myšlenky. Když je dobré počasí, trávíme čas venku. Na schůzkách hrajeme různé hry, chodíme do přírody, kde děti získávají stále nové poznatky, někdy si dlouho jen tak povídáme o čemkoli, co děti zajímá apod.

Víkendové výpravy probíhají zhruba jednou za šest týdnů. Rád bych, aby se mohly uskutečňovat pravidelně každý měsíc, ale protože momentálně oddíl vedu sám, není to v mých silách. Výpravy máme většinou na jednu noc (pátek – sobota), někdy je výprava pojata jako výlet (např. do ZOO) a pak bývá pouze jednodenní. V teplých měsících jezdíme se stanem a spacáky do přírody, nejraději do brdských lesů. V zimě využíváme možnosti pobývat v pronajatých prostorách dalších sborů Církve živého Boha, například v Blatné či Hořovicích.

Vyvrcholením celoroční práce s oddílem bývá pravidelně pořádaný **dětský letní tábor**, jehož pořadatelem je sbor Církve živého Boha v Příbrami. Děti z oddílu Lvi z Judy zde sice nevystupují jako samostatná skupina či družina, ale tábor vnímají jako akci, kde mohou zažít další společná dobrodružství i s dětmi z ostatních církví i denominací, často i s nevěřícími. Tábora se v posledních letech pravidelně účastnilo na čtyřicet dětí z celé republiky. Bohužel v letošním roce se tato akce po 11 letech pořádat nebude, protože z příbramského sboru odešel hlavní vedoucí tábora a není v našich silách narychlo tábor připravit.

V oddíle je zaveden systém bodování. Boduje se včasný příchod, vybava (momentálně jen Bible), většina her, splnění „domácího úkolu“... Body mohou děti získat také v případě, že se zachovají k ostatním mimořádně laskavě či druhému v něčem pomohou – toto ocenění je opravdu mimořádné, protože u dětí nechci vzbuzovat touhu pomáhat druhým ze sobeckých důvodů. Jednou za tři měsíce probíhá vyhodnocení a výherce si může „přát cokoli“ (nicméně je takové pravidlo, že věc by měla stát do 200 Kč, takže já buď přání výherce vyhovím, nebo si musí vybrat něco jiného).

Děti dostávají občasné „domácí úkoly“, například výtvarně vyjádřit nějaký biblický příběh nebo si připravit krátké povídání na nějaké dané téma a načíst k tomu v Bibli správná místa.

Snažím se dětem poskytnout prostor, abychom se mohli v jim dobře známém a bezpečném prostředí sdílet o tom, co prožívají, případně co je tíží, jak se jim daří ve škole, jak vycházejí se svými vrstevníky atp. Toto vidím jako velice důležité pro dobré vztahy v kolektivu obecně, ale i pro konkrétní děti – často jim pomůže si o věcech, které prožívají, prostě popovídat. Někdy se také s celým oddílem za vyřčené potřeby krátce pomodlíme. Samozřejmě vzájemné sdílení vždy vyplývá z dobrovolného chtění či nechtění dětí se v kolektivu s něčím svěřit.

Nově se nyní s oddílem začínáme věnovat mezinárodně rozšířené a velice oblíbené hře zvané **Geocaching**. Jde o hledání různých „pokladů“ pomocí digitální navigace „GPS“. Poklady jsou skryty na všech možných i nemožných místech, v přírodě i ve městě. Děti jsou z této akční a dobrodružné hry velice nadšeny.

Základní ekonomické údaje

Oddíl je dotován Církví živého Boha – příbramským společenstvím. Dále děti platí členské příspěvky ve výši 100 Kč na rok. Dalšími příjmy jsou dary od různých lidí.

4.2 Kvítek

Kvítek je občanské sdružení působící ve městě **Plzni**. Členové sdružení jsou dobrovolníci, kteří pracují s dětmi a mládeží na základě křesťanských principů. Pořádají jednodenní (víkendové) i vícedenní akce o školních prázdninách (podzimní, vánoční a jarní

prázdniny). Pro všechny jsou pak vyvrcholením této celoroční práce letní prázdninové tábory. (www.kvitekplzen.cz)

4.3 Křesťanské centrum Sion

je organizace působící v **Hradci králové**. Zaměřuje se na **celoroční práci s dětmi** – každotýdenní dětské show, jejichž náplní jsou různé hry, soutěže, zábava, scénky atd. Každé pondělí navečer se konají speciální dětská shromáždění, každotýdenní programy pro miminka a batolata a dále zábavné programy, např. Policejní akademie, výlety, víkendové výpravy apod. Děti oblíbené akce jsou letní tábor, dětský den ZOO Sion, Město plné lampiónů, vánoční slavnost atd. Dalším polem zaměření organizace je **celoroční práce s mládeží** - teen akce, kluby, párty, výlety, „Víkendy přežití“ plné odvážných akcí, pánské a dámské jízdy (povídání o „žhavých“ tématech spojené s osobním poradenstvím) apod. Na dalších aktivitách pro mládež jako jsou Free cluby, English campy atd. KC Sion spolupracuje s ostatními organizacemi v rámci Sion group. (www.sion.cz)

4.4 Word of life

tato organizace začala v České republice působit v roce 1997. Je součástí misijní organizace Word of Life Fellowship, která má již více než 60 letou historii. Word of Life Fellowship má svůj počátek ve Spojených státech amerických. Během svého působení se rozrostla do šesti kontinentů a působí tak ve 46 zemích světa. Organizace pořádá různě (nejčastěji sportovně) zaměřené „Kempy“ pro mládež. Kemp je plně otevřený jakýmkoli zájemcům, věřícím i nevěřícím, z celé České republiky. Dále také organizace pořádá zážitkové zimní víkendy, vánoční koncerty, konference, sportovní turnaje a další. Hlavním cílem organizace je práce s mladými lidmi a sdílení evangelia Pána Ježíše Krista. (www.wordoflife.cz)

4.5 Bét-el

Občanské sdružení Bét-el nabízí aktivity pro volný čas především pražským dětem a mládeži už od roku 1992. Jde o sdružení dobrovolné, nezávislé, sdružující členy na základě společného zájmu. Cílem sdružení je rozvíjet v dětech jejich zájmy a talenty, poskytnout jim

konkrétní naplnění volného času smysluplnou a zajímavou činností pod odborným vedením. V mládeži se pokouší rozvíjet jak stránku fyzickou, tak stránku duchovní a morální, založenou na křesťanských hodnotách. Sdružení směřuje činnost k vytvoření samostatných zodpovědných a mravních osobností, které by mohly účinně pracovat a rozvíjet se v dalším životě. Cílem je také upevnění rodinných vztahů a přispění k vnitřnímu rodinnému dialogu. Mezi činnosti Občanského sdružení Bét-el patří například celoroční práce ve skupinách pro děti a mládež podle věku. Tyto skupiny jsou zaměřeny zejména na společné hraní her, soutěží, povídání si, sdělování zajímavých zážitků, navštěvování kulturních akcí a podnikání společných výletů a táborů. (www.bet-el.signaly.cz)

4.6 Dětský křesťanský klub PECKA

Dětský křesťanský klub Pecka pracuje při sboru Bratrské jednoty baptistů (BJB) v Suchdole nad Odrou. Probíhají zde pravidelné každotýdenní schůzky s různým zaměřením. Klub pro děti pořádá výlety, rozličně zaměřené jednodenní akce, vyvrcholením roku je pak dětský tábor. Důraz na všech akcích je kladen na relaxaci, zábavu, vztahy mezi dětmi, sport atd. Na klubových schůzkách probíhají také tak zvané „ducháče“, což je čas (zhruba 30 minut), kdy se s dětmi vede debata o nějakém duchovním tématu. Tato debata je vedena tak, aby byla srozumitelná i nevěřícím dětem. Často se při „ducháčích“ využívají díly televizního seriálu EXIT 316. Návštěva klubu není nijak zpoplatněna a je určena pro všechny děti ve věku od 7 do 15 let. (www.peckasuchdol.webnode.cz)

..

5. VÝZKUMNÁ ČÁST PRÁCE

Název dotazníku: „Motivace k navštěvování křesťanských volnočasových organizací pro děti a mládež“

5.1 Popis respondentů

Dotazovány byly děti docházející do volnočasových organizací se zaměřením na křesťanství a jejich rodiče. Konkrétně se jednalo o **příbramský dětský oddíl Lvi z Judy**, **příbramský oddíl Klubu Pathfinder** a **pražský oddíl Royal Rangers** (35. Přední hlídka).

Děti

Počet dotazovaných: **33** (15 Royal Rangers, 12 Klub Pathfinder, 6 Lvi z Judy)

Průměrný věk: 10 let

Věkový rozsah: 7 – 14 let

Heterogenní skupina (23 chlapců, 10 dívek)

Všechny děti jsou školáci navštěvující základní školy.

Rodiče

U rodičů dětí nebyly kladeny specifické nároky na to, jak by měli dotazník vyplňovat. Většinou dotazník vyplňovaly matky. Rodiče často mají v oddílu dvě nebo i více dětí, také ne všichni byli ochotni (mně z neznámých důvodů) dotazník vyplnit – proto je rodičů méně než dětí.

Počet dotazníků vyplněných rodiči: 16 (7 Royal Rangers, 5 Klub Pathfinder, 4 Lvi z Judy)

5.2 Sběr dat

Dotazníky byly rozdány během měsíce března a začátkem dubna roku 2011.

V příbramském oddílu Lvi z Judy, kde jsem hlavním vedoucím, děti vyplňovaly dotazník na oddílové schůzce 1. 4. 2011 (samostatně, v mé přítomnosti) a po schůzce jsem předal dotazníky k vyplnění také jejich rodičům.

Vedoucí klubu Pathfinder v Příbrami byl velice ochotný ke spolupráci a komunikace s ním probíhala bezproblémově. Nejdříve jsem ho seznámil s účelem mé práce a s dotazníky

samotnými. On poté 22. 3. 2011 na oddílové schůzce s dětmi vyplnil dotazník podle mých instrukcí a předal variantu dotazníků pro rodiče rodičům, kteří je přinesli vyplněné na příští schůzku.

Oslovil jsem a požádal o spolupráci také příbramský oddíl Royal Rangers (19. Přední hlídka). Komunikace s jejich vedoucím byla však velice obtížná. Vedoucí mi téměř tři týdny nebyl schopen dát odpověď, jestli bude ochoten dotazníky s dětmi vyplnit a předat je rodičům. Po této době jsem od něho obdržel email s vyjádřením, že dotazníky vyplňovat nebudou (bez udání důvodu) a bylo mi doporučeno, abych se obrátil na pražský oddíl Royal Rangers (35. přední hlídka). Toto jsem ale učinil již předtím, než jsem tuto radu dostal.

Vedoucí pražského oddílu Royal Rangers (35. přední hlídky) byl velice vstřícný. Stejně jako příbramskému vedoucímu Klubu Pathfinder jsem mu nejdříve vysvětlil účel vyplňování dotazníků a záměr mé práce a následně mu preposlal dotazníky k přečtení v elektronické podobě. Odpověděl, že nebude problém dotazníky s dětmi vyplnit a předat je jejich rodičům, což se pak stalo 5. 4. 2011 na jejich oddílové schůzce.

Oba spolupracující vedoucí projevíli zájem o zaslání výsledků mé práce. Samotné je zajímavá odezva jejich práce v oddílu u rodičů a dětí, které jsou jim svěřovány.

5.3 Stanovení hypotézy

Předpokládal jsem, že provádím-li výzkum v křesťansky zaměřených volnočasových organizacích, většina dětí i jejich rodičů bude věřících (křesťanů). Ale také to, že se mezi docházejícími najdou i nevěřící lidé, popřípadě ti, kterým jsou křesťanské hodnoty blízké, ale sami věřící nejsou. Poměr těchto dvou skupin jsem odhadoval přibližně na 3:1 (věřící oproti nevěřícím). Otázkou, zda se jedná či nejedná o věřící respondenty, jsem se zabýval jako první v pořadí z toho důvodu, že podle mého předpokladu odpověď měla vyjadřovat motivaci obou skupin – věřících i nevěřících. Podle mého názoru totiž věřící lidé posílají své děti do křesťanských organizací například proto, že věří, že v těchto organizacích je kladen větší důraz na duchovní výchovu, etiku a morálku apod. U nevěřících předpokládám, že to budou většinou důvody jiné. Např. takové, že v místě jejich bydliště není žádná podobná „normální“ organizace, nebo že si jejich děti v oddílu našly kamarády a oni jim v docházení proto nechtějí bránit. Jelikož všechny mnou oslovené organizace se netají tím, že jsou křesťansky založené, předpokládal jsem, že všichni zúčastnění rodiče budou tuto skutečnost znát a nebude pro ně překvapením.

Pokud jde o srovnávání odpovědí rodičů a dětí na vybraných šest otázek sledujících motivaci k docházení do organizace, typoval jsem, že odpovědi by vesměs mohly být podobné. Předpokládal jsem, že rodiče o svých dětech vědí, jestli jsou v oddílu šťastné, zda o oddílu mluví, jestli se na akce těší atd. V tom případě by měly být odpovědi rodičů a dětí ve většině případů alespoň podobné.

Dále bylo zajímavé sledovat odpovědi na otázky, které sledují, zda mohou křesťansky založené dětské oddíly konkurovat těm „normálním“ (například Skautu – Junáku). Dle mého mínění záleží na více faktorech – například na tom, jestli děti docházející do křesťanských oddílů (a jejich rodiče) mají nějaké zkušenosti s běžnými podobnými organizacemi (například se Skautem – Junákem) a zda tedy mají možnost srovnávat. Můj odhad byl takový, že většina respondentů bude hodnotit takto zaměřené otázky tak, že se podle nich křesťansky zaměřené organizace těm běžným vyrovnají.

5.4 Výsledky výzkumu a jejich grafické zpracování

K vyhodnocení dotazníku a grafické úpravě

Ve snaze o srozumitelnost a přehlednost zpracování výzkumu jsem se rozhodl takto: V první části hodnocení uvedu výsledky výzkumu odpovědí rodičů, ale zároveň i jejich dětí. Dotazníky obsahovaly celkem 12 otázek pro rodiče a 6 otázek pro děti. Dětské otázky jsou obdobné vybraným šesti otázkami pro rodiče – jsou napsané dětem srozumitelnou formou, ale obsahově stejné. Výsledky získané na základě dětských odpovědí jsou uvedeny vždy bezprostředně za výsledky vyplývajícími z odpovědí rodičů – **jedná se o odpovědi na prvních šest otázek. Varianta pro rodiče je označena A (v případě společných otázek), varianta pro děti je označena B. Při grafickém znázornění má pozadí grafu vyjadřujícího četnost výpovědí dětských respondentů pro výraznější odlišení červenou barvu.**

V případě, že některá z možných odpovědí v jednotlivých otázkách dotazníku nebyla respondenty ani jednou vybrána, pro přesnost ji v grafu neuvádím.

Pro zajímavost jsem se rozhodl na závěr uvést také výsledky srovnání odpovědí na vybrané tři otázky ve třech různých mnou zkoumaných organizacích.

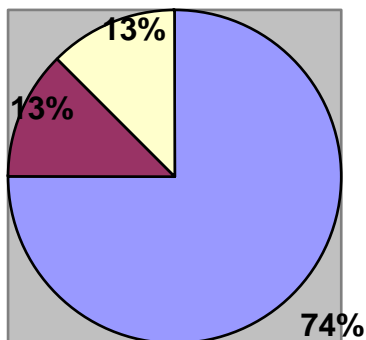
Odpovědi:

- *Dotazník měl formu uzavřených i polouzavřených otázek. Respondenti ale využívali možnost volných odpovědí jen velice zřídka.*
- *Součet odpovědí respondentů je vyobrazen tučně a následně zachycen v grafickém provedení, které vyjadřuje procentuální podíl vybraných odpovědí.*

1A) Jste věřící lidé (křesťané)?

- A) Ano. – **12**
- B) Ne. – **2**
- C) Ne, ale biblické životní hodnoty jsou nám blízké. – **2**

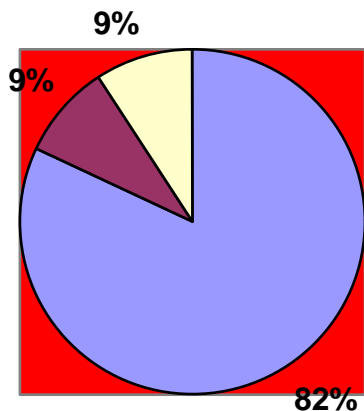
Graf 1A

1B) Věříš v Boha?

- A) Ano. – **27**
- B) Ne. – **3**
- C) Nevím. – **3**

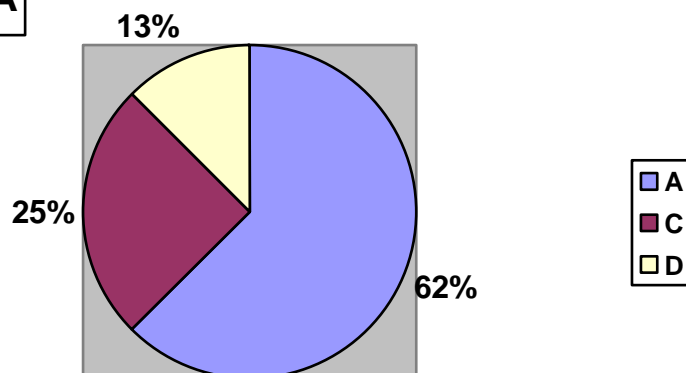
Graf 1B

2A) Proč vaše dítě dochází právě do křesťanské volnočasové organizace?

- A) Jsme věřící a chceme, aby naše dítě bylo v tomto duchu vychovááno. – **10**
- B) V našem okolí se žádná podobná nekřesťanská organizace nenalézá. – **0**
- C) Naše dítě si tam našlo kamarády, a tak mu v docházení nebráníme. – **4**
- D) Jiné (zde se můžete rozepsat): – **2**

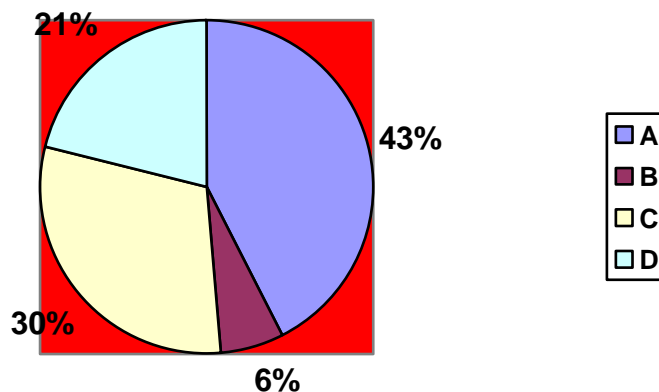
Graf 2A

2B) Proč chodíš do křesťanského oddílu, a ne například do „normálního“ skauta?

- A) Protože se mi mimo her líbí i povídání o Bohu a vyprávění z Bible. – **14**
- B) Protože to chtějí rodiče. – **2**
- C) Protože tu mám kamarády. – **10**
- D) Nevím. – **7**

Graf 2B

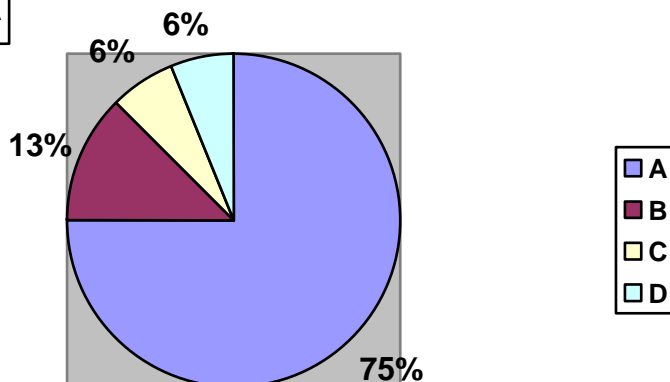

3A) Liší se podle vás v celkovém dopadu na dítě a jeho morální výchovu křesťanské volnočasové organizace od běžných – neduchovně založených?

- A) Ano, dětem jsou v křesťanských organizacích více vštěpovány morální a etické hodnoty a děti jsou jimi pozitivně ovlivňovány. – **12**
- B) Ne, nezáleží na tom, jaká je to organizace, děti jsou všude stejné. – **2**
- C) Nevím. – **1**
- D) Jiné (zde se můžete rozepsat): – **1**

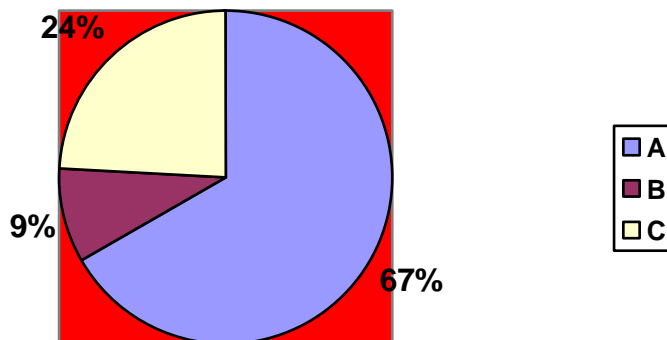
Graf 3A

3B) Myslíš si, že ti oproti většině spolužáků víc záleží na tom, abys nepodváděl a choval se správně?

- A) Oproti některým ano, snažím se poslouchat rodiče, nemluvit hrubě a nelhat. Protože vím, že je to špatné. – **22**
- B) Ne, záleží mi na tom, co je správné, jako všem ostatním. – **3**
- C) Nevím. – **8**

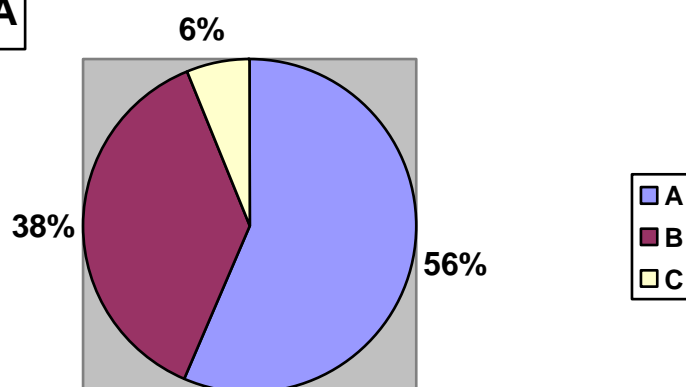
Graf 3B

4A) Vyberte jednu z odpovědí, ve kterých jsou postupně seřazeny různé oddílové činnosti podle důležitosti – tak, jak je vám to nejbližší.

- A) vedení ke vztahům s lidmi, hry, vedení k přírodě, duchovní zaměření – **9**
- B) duchovní zaměření, vedení ke vztahům s lidmi, hry, vedení k přírodě – **6**
- C) vedení k přírodě, hry, vedení ke vztahům s lidmi, duchovní zaměření – **1**

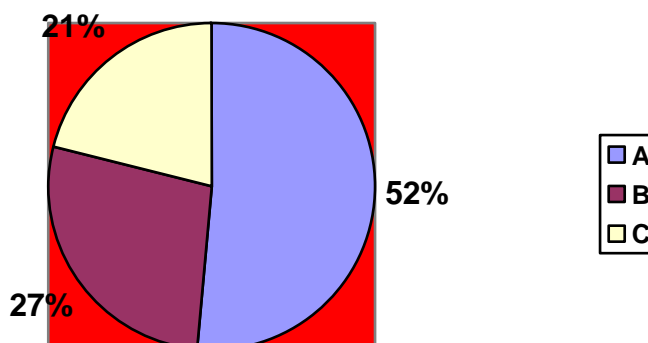
Graf 4A

4B) Jaké činnosti tě v oddíle nejvíce baví? Vyber odpověď podle toho, jak jsou postupně seřazeny tvé nejoblíbenější činnosti:

- A) čas s kamarády, hry, povídání o Bohu, poznávání přírody – **17**
- B) povídání o Bohu, čas s kamarády, poznávání přírody, hry – **9**
- C) poznávání přírody, hry, čas s kamarády, povídání o Bohu – **7**

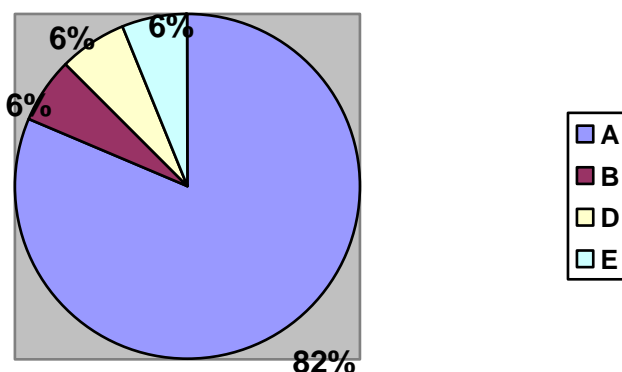
Graf 4B

5A) Jste spokojení s tím, kolik času a prostoru vedoucí věnují povídání o Bohu a vyprávění biblických příběhů dětem?

- A) Ano, takto nám to vyhovuje. – **13**
- B) Ne, duchovního programu je až moc. – **1**
- C) Ani nevíme, že se v oddíle o Bohu nebo o Bibli přímo mluví. – **0**
- D) Duchovního programu by mohlo být více. – **1**
- E) Jiné (zde se můžete rozepsat): – **1**

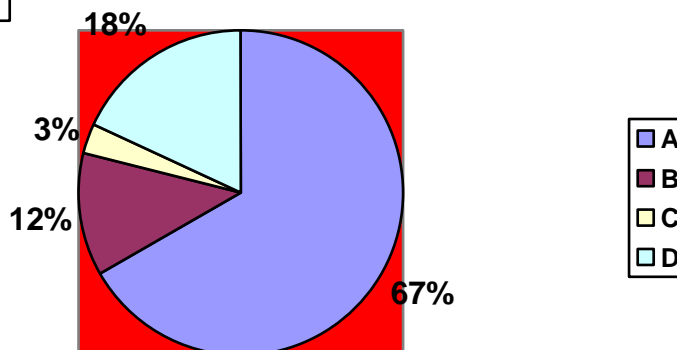
Graf 5A

5B) Kdybys mohl(a) ovlivnit, kolik času se v oddíle věnuje povídání o Bohu a vyprávění biblických příběhů, tak bys udělal(a) co?

- A) Nechal(a) bych to být tak, jak to je. – **22**
- B) Trochu bych duchovní program zkrátil(a). – **4**
- C) Ani nevím, že by se v oddíle o Bohu pravidelně mluvilo. – **1**
- D) Chtěl bych povídáním biblických příběhů a vyprávěním o Bohu trávit více času. – **6**

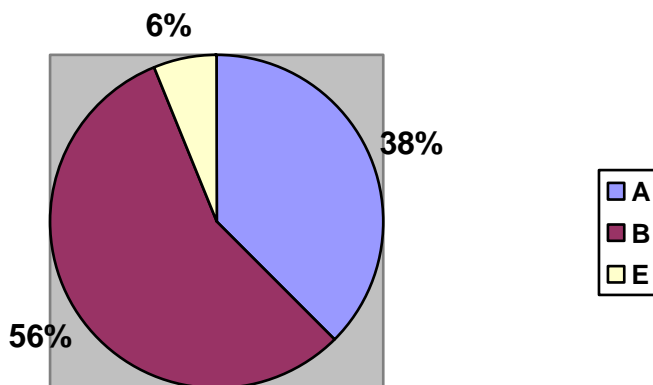
Graf 5B

6A) Jak moc se podle vás vaše dítě na oddílové akce těší?

- A) Je vidět, že oddíl je pro něho neoddělitelnou součástí života. – **6**
- B) Je to zajímavé zpestření jeho života. – **9**
- C) Oddílové akce pro něho nejsou tak důležité. Netrvá na účasti. – **0**
- D) Do oddílu by z vlastní vůle asi nechodil. – **0**
- E) Jiné (zde se můžete rozepsat): – **1**

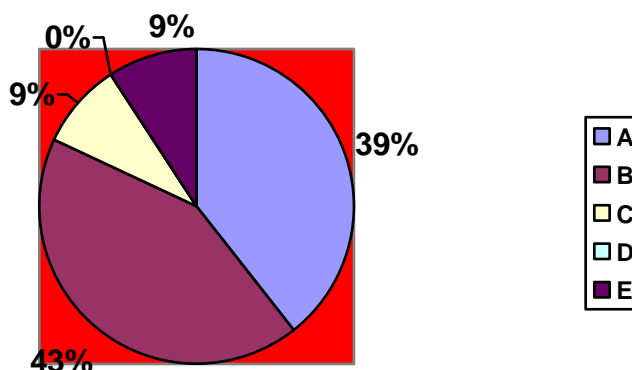
Graf 6A

6B) Jak moc se těšíš na oddílové akce (schůzky, výpravy...)?

- A) Nemůžeš se dočkat. Pořád o oddílu mluvíš. – **13**
- B) Oddílové akce jsou podle tebe docela fajn. Celkem se na ně těšíš. – **14**
- C) Oddílové akce pro tebe nejsou tak důležité. Někdy se ti na ně chce, někdy ne. – **3**
- D) Kdybys mohl a rodiče ti to dovolili, tak bys do oddílu ani nechodil. – **0**
- E) Nevím. – **3**

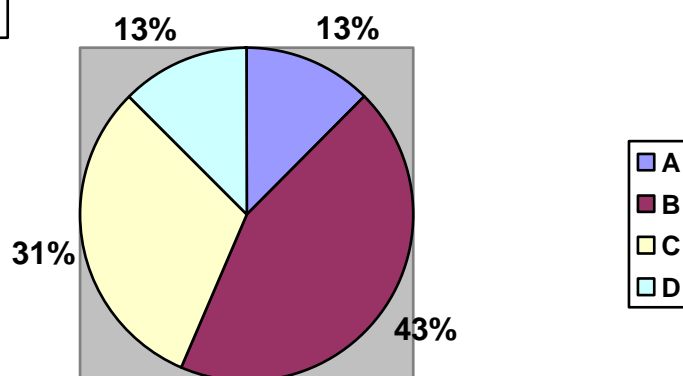
Graf 6B

7) Je pro vás důležité, k jaké církvi se hlásí vedoucí křesťanské organizace, do níž dochází vaše dítě?

- A) Ano, je to pro nás důležité. – 2
- B) Ne, není to pro nás důležité. – 7
- C) Není to pro nás rozhodující, ale než k vedoucímu získáme důvěru, potřebujeme ho osobně poznat. – 5
- D) Jiné (zde se můžete rozepsat): – 2

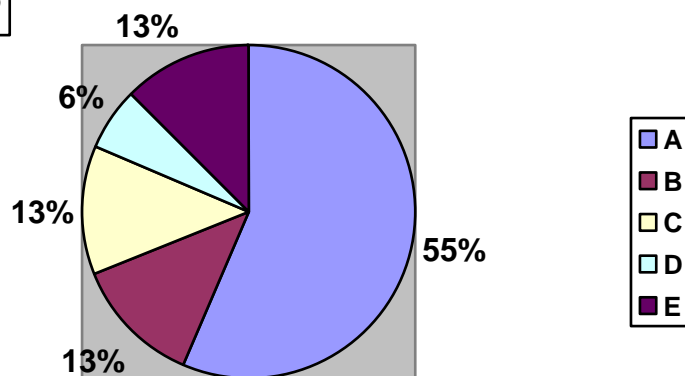
Graf 7

8) Myslíte si, že se oddíl, do kterého dochází vaše dítě, vyrovná běžným nekřesťanským zaměřeným organizacím podobného typu (např. Skaut – junák, apod.), co se týká intenzity a frekvence zážitků u dětí?

- A) Ano, podle nás děti prožívají podobné zážitky. – 9
- B) Ne, myslíme si, že náš oddíl je oproti běžným ještě aktivnější a dobrodružnější. – 2
- C) Ne, například se Skautem – junákem se náš oddíl nemůže srovnávat, nemá takové zázemí. – 2
- D) To, záleží hlavně na vedoucích. – 1
- E) Nevím. – 2
- F) Jiné (zde se můžete rozepsat): – 0

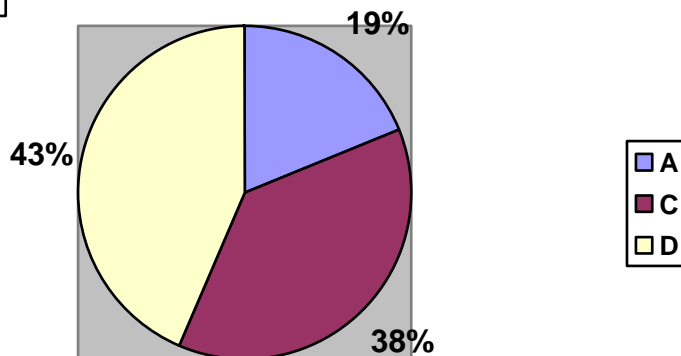
Graf 8

9) Po jaké stránce je podle vás oddíl pro vaše dítě nejvíce obohacující? Vyberte jen jednu možnost.

- A) získávání praktických schopností a dovedností – 3
- B) získávání vědomostí – 0
- C) získávání morálních a duchovních hodnot – 6
- D) navazování vztahů s kamarády – 7

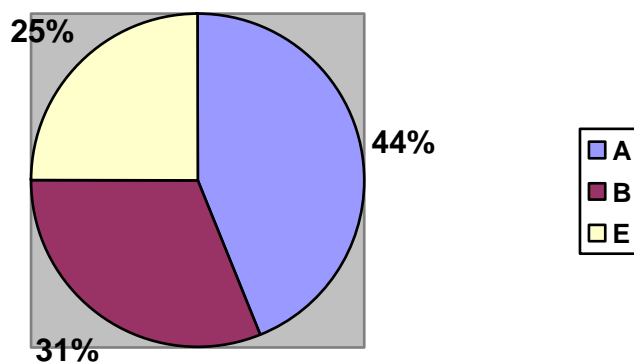
Graf 9

10) Reaguje vaše dítě na každou oddílovou akci, vypráví zážitky?

- A) Ano, vždy nám vypráví o všem, co se dělo. – 7
- B) Někdy se o něčem zmíní, většinou o pozitivních věcech. – 5
- C) Někdy se o něčem zmíní, většinou o negativních věcech. – 0
- D) O zážitcích nám nevypráví. – 0
- E) Jiné (zde se můžete rozepsat): – 4

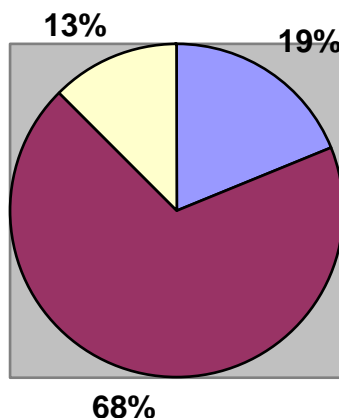
Graf 10

11) Jsou podle vás vedoucí oddílu nakloněni ke spolupráci s rodiči?

- A) Ano, jsou otevření a sami se ptají jak děti rodičům reflektují své zážitky z oddílu. – **3**
- B) Ke spolupráci jsou otevření, vyslechnou si naše postřehy. – **11**
- C) Moc si do věcí nenechají mluvit. – **0**
- D) Je z nich znát, že neradi slyší nové postřehy nebo nápady. Vědí vše nejlépe. – **0**
- E) Jiné (zde se můžete rozepsat): – **2**

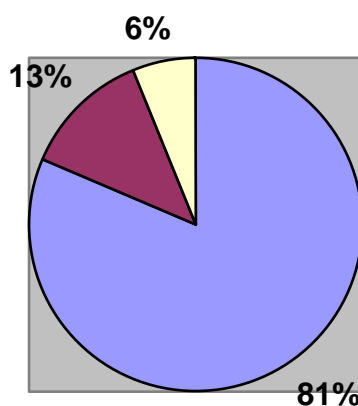
Graf 11

12) Jste spokojení s informováním o oddílových akcích?

- A) Ano, vždy víme o akcích dostatečně dopředu. – **13**
- B) Mohlo by to být lepší. Někdy se k nám některá informace ani nedostane. – **0**
- C) Mohlo by to být lepší. Chtěli bychom dostávat informace o akcích dříve. – **2**
- D) Nejsme spokojeni. – **0**
- E) Jiné (zde se můžete rozepsat): – **1**

Graf 12

6. DISKUZE

6.1 Komentář k výsledkům dotazníku pro rodiče

Bezesporu největší roli v motivaci rodičů k tomu, aby posílali své děti do křesťanský orientované volnočasové organizace, hraje skutečnost, jsou-li daní rodiče věřící či ne. A to i přes to, že všechny tři mnou vybrané křesťanský zaměřené organizace jsou otevřeny nevěřícím, dokonce se snaží nevěřící děti a jejich rodiče oslovit svým alternativním způsobem výchovy dětí a apelováním na dnes tak málo zdůrazňovanou morálku a etiku v duchu křesťanských hodnot. V hypotéze jsem odhadoval, že poměr věřících vůči nevěřícím rodičům bude zhruba 3:1. Jak se ukázalo ve výsledcích dotazníku (viz graf 1A), můj odhad výsledků odpovědí na tuto otázku byl velice přesný. Otázka číslo 1 tedy, dle mého názoru, zásadně ovlivnila výsledky dalších 11 otázek. Ale nemohu říci, že v ostatních odpovědích by se tři čtvrtiny dotazovaných věřících rodičů vždy shodly.

Jak z výzkumu vyplývá (viz graf 4A), věřící rodiče často přikládají duchovní výchově v oddílu rozdílný význam. Ne pro všechny rodiče je povídání vedoucích s dětmi o Bohu a vyprávění biblických příběhů tím zásadním aspektem pro motivaci do oddílu své děti posílat, naopak pro výraznou část je důležitější, aby se děti učily zejména respektu k ostatním lidem a uměly navazovat dobré vztahy s vrstevníky (viz graf 4A, graf 9). Myslím ale, že i ti rodiče, pro které není prioritou v oddílu duchovní program, nýbrž zaměření na vztahy s lidmi, jsou jistě svojí vírou ovlivněni, protože učení Nového zákona lze podle slov Ježíše Krista shrnout v zásadě „Milovat bližního svého jako sám sebe“. Tuto mou domněnku potvrzuje odpověď jednoho z rodičů, který využil možnost volné odpovědi na otázku číslo 3: *„Jde i o budování vztahů s ostatními věřícími dětmi, což (snad) prakticky působí na chování našich dětí, nejen ono „vštěpování“.“*

Většina dotazovaných je přesvědčena o tom, že důraz na křesťanské hodnoty má na děti pozitivní vliv a že děti se v tomto aspektu od ostatních vrstevníků liší (viz graf 3A). Pro mě jako pro vedoucího jednoho ze sledovaných oddílů je samozřejmě tato výsledná odpověď povzbuzujícím faktorem a motivací. Je sice pravděpodobné, že rodiče se své děti snaží vidět v tom nejlepším světle a to by mohlo objektivitu výsledků v této otázce zkreslovat, ale jsem přesvědčený o tom, že rodiče vnímají i chování ostatních dětí navštěvujících stejný oddíl a že tudíž nehodnotili tuto otázku jen na základě svého zdání o chování svých potomků, ale komplexně a s určitým nadhledem.

O většině rodičů by se celkově vzato dalo říci, že jsou tolerantní vůči podobným volnočasovým organizacím, jež zřizují jiné církve (viz graf 7). Pro zajímavost zde uvádím volnou odpověď na otázku číslo 5, která toto mé tvrzení nepotvrzuje, ale ani nevylučuje: „*Ne, není to pro mě důležité, pokud se jedná o protestantskou církev. Nechtěla bych, aby moje dítě navštěvovalo podobný kroužek u katolíků.*“ Další nemalé procento rodičů je vůči lidem, kterým svěří své děti, opatrné. Potřebují nejdříve vedoucí osobně poznat (viz graf 7). Jeden z rodičů k tomuto tématu v možnosti volné odpovědi v otázce číslo 5 uvedl: „*Je pro mě důležitý charakter vedoucího a osobní důvěra, to k jaké církvi se hlásí není nejdůležitější.*“ Což mě osobně přijde jako rozumné a užitečné jak pro samotné rodiče, tak pro vedoucí daných oddílů. Bohužel ne vždy to takto funguje.

Většina dotázaných rodičů je spokojena s oddílovými programy, věří tomu, že oddíl, do kterého jejich potomci dochází, se může měřit, co se týká frekvence a intenzity zážitků u dětí, s podobnými běžnými organizacemi (například se Skautem – Junákem) (viz graf 8). A to i přes to, že v oddílech na většině akcí bývá vyhrazen čas na duchovní program, tudíž děti z křesťanských organizací mají menší časový prostor prožívat různé „adrenalinové“ zážitky. Duchovní program lze však s dětmi provádět zábavnou formou a neubere to nic na jeho významu. Toto potvrzuje drtivá většina rodičů, která je s prostorem, který je v oddíle duchovnímu programu dáván, spokojena (viz graf 5A).

Další pozitivní roli v motivaci dotazovaných respondentů posílat své děti do volnočasových organizací se zaměřením na křesťanství bude mít jistě také spokojenost s praktickou organizací oddílu a s kvalitou komunikace, která probíhá mezi rodiči a vedoucími. Jak se ukázalo, mnou zkoumané organizace si v těchto dvou ohledech stojí velice dobře (viz graf 11, graf 12).

6.2 Komentář k výsledkům dotazníku pro děti

Stejně jako v odpovědích rodičů, v odpovědích dětí hraje, dle mého předpokladu, velkou roli fakt, zda jsou věřící či ne. Asi touto skutečností nebudou všechny jejich odpovědi tak markantně poznamenány jako v případě rodičů, ale i přesto tam vliv víry je výrazný. Mnou dotazované děti jsou ve věku od 7 do 14 let, což, dle mého názoru, je dostatečný věk proto, aby dítě vědělo, zda v Boha věří nebo ne. Ale samozřejmě jsem pro děti, které na tuto otázku odpovědět nedokážou, dal možnost zvolit odpověď „nevím“. Tu

však využily jen tři děti (viz graf 1B). Jak se ukázalo, drtivá většina dětí věřících je (viz graf 1A).

Zajímavé jsou odpovědi dětí na otázky týkající se jejich motivace k navštěvování oddílu. Zhruba polovina dětí uvedla, že pro ně duchovní akcent pro navštěvování oddílu je zásadní (viz graf 2B). Jiné nemalé procento dětí přičítá zásadní důvod pro navštěvování křesťanského oddílu faktu, že zde má kamarády (viz graf 2B). Otázkou je, kdyby si takto odpovídající skupina dětí našla kamarády již dříve v běžné neduchovně založené organizaci, zda by nyní docházely tam.

Kdybych měl předtím, než byly shrnuty výsledky vyplývající z dětských odpovědí říci, která otázka je podle mého předpokladu nejzajímavější, uvedl bych, že je to otázka číslo 3. Z několika důvodů: Děti byly kvůli této otázce nuceny posuzovat sami sebe a svoje chování, ba dokonce srovnávat se s ostatními dětmi, například se spolužáky. Myslím si, že děti zde (v případě, že odpověď byla anonymní a to byla) uvedly pravdivě to, co si doopravdy sami o sobě myslí. Zhruba dvě třetiny dotazovaných hodnotí svou odpověď práci a snahu svých vedoucích jako zdařilou. Uvedly totiž, že si myslí, že oproti některým jiným dětem ve svém okolí mají větší snahu chovat se správně, protože vědí, co je správné a co je špatné (viz graf 3B).

Svou roli ve spokojenosti dětí v křesťansky zaměřených oddílech bude jistě hrát i čas na duchovní program, kterému se děti s vedoucími věnují. Celkově vzato mohu říci, že děti spokojené s tímto aspektem jsou (viz graf 5B).

Na závěr této podkapitoly bych se rád několika větami, podpořenými výsledky dětského dotazníku, zmínil o nejvýznamnějším motivačním aspektu, kvůli kterému děti do mnou zkoumaných oddílů dochází, a sice o tom, jak se do oddílu a na jeho akce těší. Pro mě jako pro vedoucího je toto výsledné číslo – procento vypovídající o odpovědi na otázku číslo 6 – jedním z nejvýznamnějších z mého výzkumu. Z tohoto důvodu zde na závěr pouze neodkazuji na výsledky v příslušném grafu, ale výsledky uvádím přímo:

39% dětí odpovědělo, že se nemůže schůzek oddílu dočkat a o oddílu pořád mluví, 43% dětí odpovědělo, že oddílové akce jsou fajn a že se na ně těší. Tento výsledek mne velice povzbuzuje. A věřím, že vypovídá o tom, že děti jsou v těchto organizacích v naprosté většině spokojeny (viz graf 6B).

6.3 Porovnání výsledků odpovědí rodičů a odpovědí dětí

V této podkapitole se budu zabývat srovnáváním odpovědí rodičů s odpověďmi jejich dětí. Úvodem bych rád zmínil velice zajímavý fakt, že výsledky z žádné z šesti otázek nejsou nijak diametrálně odlišné. Naopak, překvapilo mě, jak jsou si výsledky odpovědí rodičů v porovnání s výsledky odpovědí dětí podobné. Tento fakt považuji za určitou kladnou zpětnou vazbu, že se mi podařilo alternativní zadání otázek pro děti vyjádřit tak, aby se jejich obsah co nejvíce podobal obsahu prvních šesti otázek pro rodiče.

Jak jsem se již krátce zmínil v komentáři výsledků dětského dotazníku, většina mnou oslovených rodičů i dětí se pokládají za věřící (viz graf 1A,B), procentuálně se odpovědi liší jen nepatrně. To, dle mého mínění, není ale zas tak překvapivé. Předpokládám, že pokud má dítě věřící rodiče, bude ke křesťanství vychováváno. Je však také možné (jak nám procenta potvrzují), že některé dítě se za věřící pokládá a přitom jeho rodiče ne (viz graf 1A,B). Do oddílů dále patří asi čtvrtina dětí, které pochází z nevěřících rodin a ani sebe za věřící nepovažují, nebo tomuto pojmu patřičně nerozumí.

Výzkum prokázal, že oddíly nejsou uzavřenou křesťanskou společností, nýbrž jsou otevřeny i pro nevěřící děti. Aspekt „věřící“ či „nevěřící“ samozřejmě hraje velikou roli v motivaci docházet či nedocházet právě do křesťanských volnočasových zařízení. Děti jsou v docházení do oddílu výrazně motivovány kamarádstvím (viz graf 2B, graf 4B), jejich rodiče spíše aspektem, že děti jsou vychovávány v duchu křesťanských hodnot (viz graf 2A). Ale ani pro věřící rodiče není vedení jejich dětí prostě „jen“ k pozitivním mezilidským vztahům zanedbatelným přínosem práce oddílu (viz graf 4A).

Obě skupiny jsou ve většině případů přesvědčeny, že křesťansky zaměřené oddíly mají na děti pozitivní vliv a děti jsou celkově vzato v oblasti morální výchovy výše než jejich ostatní vrstevníci. Jeden z rodičů v možnosti volné odpovědi na otázku číslo 3, zda se liší děti z křesťansky zaměřených oddílů od ostatních, uvedl: „*Určitě liší (byť osobní srovnání mám velmi omezené), ale nejde ani tak o „vštěpování morálních hodnot“ (hezka fráze, že :-), jako spíše o bezpečné prostředí, kde děti nejsou (tolik) ovlivňovány amorálními hodnotami většinové („světské“) společnosti + podstatně vyšší pravděpodobnost morálních (či „osobnostních“) kvalit vedoucích, kteří se dětem věnují.*“ Daná otázka byla jednou z těch nejzásadnějších – i pro získání odpovědi na ni jsem se rozhodl tento specificky zaměřený výzkum provádět.

K celkové motivaci dětí navštěvovat volnočasové organizace se zaměřením na křesťanství a k motivaci jejich rodičů těchto organizací využívat jistě přispívá i míra a forma

duchovního obsahu, který je součástí programu akcí pro děti. Toto bylo zaměřením jedné z dalších otázek. Rodiče i děti ve velké většině vyjádřili s duchovním programem spokojenost (viz graf 5A,B). Nezanedbatelné procento dětí dokonce uvedlo, že by si přály trávit více času vyprávěním biblických příběhů a povídaním o biblických tématech (viz graf 5B).

Děti jasně vyjádřily, že vedoucí odvádí svoji práci dobře, když uvedly, jak je oddílový program baví (viz graf 6B). Velice zajímavé je zde srovnání s adekvátní 6. odpovědí rodičů (viz graf 6A). Výsledky dětí a rodičů jsou v tomto ohledu téměř identické, rodiče své děti dobře odhadli. Umějí poznat, co je v jejich životě důležité.

6.4 Komentář k předem stanovené hypotéze

Ve stanovení hypotézy jsem se dotkl několika bodů zaměření mého výzkumu. První odhad, který se týkal poměru věřících rodičů a dětí vůči nevěřím, kteří navštěvují křesťansky zaměřené organizace, dopadl velice dobře. Předpokládal jsem, že podíl věřících a nevěřících bude asi 3:1, což výsledky výzkumu potvrdily (viz graf 1A,B). Odhadoval jsem, že tento aspekt bude mít veliký vliv na výsledky dalších otázek, což se rovněž potvrdilo (například viz graf 2A).

V dalším bodě mých odhadů výsledků dotazníku jsem se zmínil o tom, že mým předpokladem je, že odpovědi rodičů i dětí by se ani v jedné ze šesti otázek neměly nijak diametrálně lišit. Předpokládal jsem, že rodiče na svých dětech poznají, co pro ně oddíl doopravdy znamená a že děti budou jejich výchovou ovlivněny a na otázky tedy budou odpovídat v duchu hodnot svých rodičů. Mohu říci, že v tomto bodě jsem se také nemýlil (viz graf 4A,B).

Většina rodičů je přesvědčena o tom, že křesťansky zaměřené volnočasové organizace pro děti a mládež mohou konkurovat – co se týká intenzity a frekvence zážitků u dětí – běžným podobným organizacím (například Skautu – Junáku). Tuto skutečnost jsem v mém posledním odstavci stanovování hypotézy také vcelku správně odhadl (viz graf 8).

Výsledky výzkumu pro mne nebyly nijak výrazněji překvapivé. Stanovil jsem hypotézu tak, že mnou předpokládané odhady se vesměs velice přiblížily skutečným výsledkům výzkumu. Na přesnost mého odhadu měla jistě vliv skutečnost, že jsem již třetím rokem vedoucím jednoho z mnou zkoumaných oddílů a měl jsem také přibližnou představu o tom, jak fungují další dvě mnou zkoumané organizace.

6.5 Srovnání zkoumaných volnočasových organizací pro děti a mládež se zaměřením na křesťanství

Vzhledem k tomu, že budu porovnávat jen malý vzorek získaných odpovědí a z výsledků nelze vyvozovat seriózní závěry, zařazuji tuto podkapitolu do své práce pouze pro zajímavost – případně i pro inspiraci, jakou cestou by se mohl výzkum také ubírat.

V této části práce jsem se rozhodl srovnat zkoumané volnočasové organizace mezi sebou formou srovnání získaných odpovědí, a to odpovědí na vybrané tři otázky. Výsledek vyjadřuji graficky.

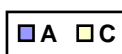
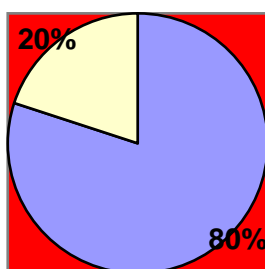
Vybral jsem tři ze šesti otázek společných v každé ze zkoumaných organizací pro dvě skupiny mnou tázaných respondentů (rodičů a dětí). Zadání a znění odpovědí uvádím pro lepší přehlednost pouze z varianty dotazníku pro rodiče. Pro lepší srozumitelnost a přehlednost jsem zvolil pro každou organizaci jinou barvu pozadí grafu. Oddíl Lvi z Judy má barvu **červenou**, Royal Rangers v ČR barvu **modrou** a Klub Pathfinder barvu **zelenou**.

Z důvodu dobré orientace v tomto grafickém přehledu také neuvádím počet odpovědí na jednotlivé otázky z výzkumu ve třech organizacích, to vidím v této podkapitole jako bezpředmětné.

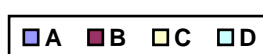
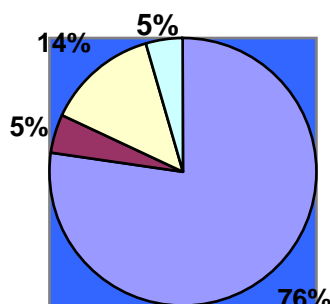
3) Liší se podle vás v celkovém dopadu na dítě a jeho morální výchovu křesťanské volnočasové organizace od běžných – neduchovně založených?

- A) Ano, dětem jsou v křesťanských organizacích více vštěpovány morální a etické hodnoty a děti jsou jimi pozitivně ovlivňovány.
- B) Ne, nezáleží na tom, jaká je to organizace, děti jsou všude stejné.
- C) Nevím.
- D) Jiné (zde se můžete rozepsat):

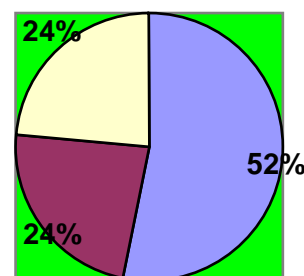
Graf Lvi z Judy 1

Graf Royal Rangers 1

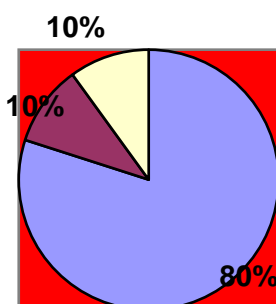
Graf Pathfinder 1

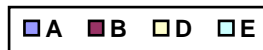
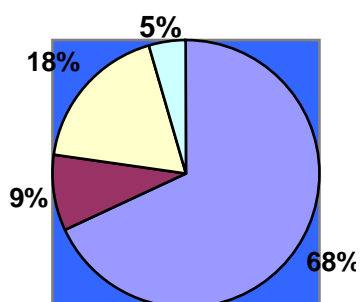
5) Jste spokojení s tím, kolik času a prostoru vedoucí věnují povídání o Bohu a vyprávění biblických příběhů dětem?

- A) Ano, takto nám to vyhovuje.
- B) Ne, duchovního programu je až moc.
- C) Ani nevíme, že se v oddíle o Bohu nebo o Bibli přímo mluví.
- D) Duchovního programu by mohlo být více.
- E) Jiné (zde se můžete rozepsat):

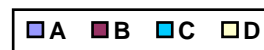
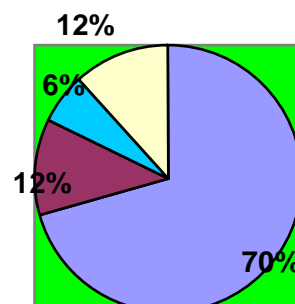
Graf Lvi z Judy 2

Graf Royal Rangers 2

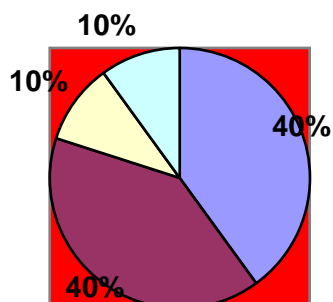
Graf Pathfinder 2

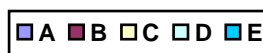
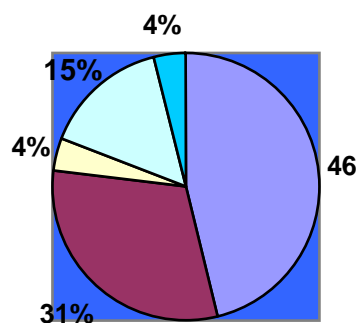
6) Jak moc se podle vás vaše dítě na oddílové akce těší?

- A) Je vidět, že oddíl je pro něho neoddělitelnou součástí života.
- B) Je to zajímavé zpestření jeho života.
- C) Oddílové akce pro něho nejsou tak důležité. Netrvá na účasti.
- D) Do oddílu by z vlastní vůle asi nechodil.
- E) Jiné (zde se můžete rozepsat):

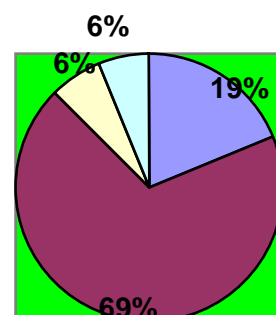
Graf Lvi z Judy 3

Graf Royal Rangers 3

Graf Pathfinder 3

6.6 Komentář k výsledkům srovnávání tří mnou zkoumaných organizací mezi sebou

Jak jsem již podotkl v úvodu této kapitoly, vzorek tří otázek a odpovědí nemůže být chápán jako podklad pro vyvozování nějakých definitivních závěrů z porovnávání výsledků práce organizací mezi sebou. Tato kapitola je v mé práci umístěna z toho důvodu, že v ní vidím především přínosné zajímavé obohacení a zpestření vyhodnocování mého výzkumu.

Zatímco je až s podivem, jak se výsledky organizací Lvi z Judy a Royal Rangers podobají, výsledky organizace Klub Pathfinder – v odpovědi na první a druhou otázku – jsou poněkud odlišnější. Dle mého názoru bude v různosti odpovědí a mírné odlišnosti Klubu Pathfinder od dalších dvou organizací hrát roli fakt, že Klub Pathfinder svým působením zasahuje z mnou tří zkoumaných organizací největší procento nevěřících lidí.

Zajímavé je, že drtivá většina respondentů ve všech třech organizacích je spokojená s časem a prostorem, který se na oddílových akcích věnuje duchovnímu aspektu (viz grafy 2). Jsem přesvědčený, že to je velice dobrý výsledek úsilí konkrétních vedoucích a že děti duchovně vedou správně. Nezanedbatelné procento respondentů by si dokonce přálo mít duchovního programu více (viz grafy 2).

Celkově vzato můžeme o všech třech organizacích říci, že svou práci provádějí dobře. Dokáží děti zaujmout a nadchnout, jejich životy zajímavě zpestřovat a naplňovat. Nejvíce děti nadchnout dokáží dle mého výzkumu v organizaci Royal Rangers, hned za nimi jsou Lvi z Judy a po nich Klub Pathfinder (viz grafy 3).

7. ZÁVĚR

Ve své bakalářské práci seznamuji čtenáře s pojmem „volný čas“ jako takovým, s funkcemi volného času a se stručným přehledem vývoje volnočasové pedagogiky u nás. Dále se věnuji výzkumu několika volnočasových organizací pro děti a mládež se zaměřením na křesťanství, jež působí na území České republiky jako alternativa k běžným neduchovně založeným organizacím. V práci se čtenář dozví podrobnosti o působení těchto organizací, získá stručný přehled o historii jejich vzniku, metodách práce s dětmi a mládeží, o způsobu jejich financování, o jejich postavení vůči státu, velikosti členské základny atd.

Výzkumná část je zaměřena na zkoumání motivace dětí k navštěvování podobných křesťansky založených oddílů a motivace jejich rodičů k tomu, aby těmto oddílům své děti svěřovali. Podkladem pro výzkum motivace k navštěvování křesťansky orientovaných dětských organizací se staly dotazníky, sestavené pro dvě sledované skupiny respondentů (rodiče a děti) tak, aby z vyhodnocení získaných odpovědí bylo možné učinit co nejobjektivnější závěry.

Vyhodnocení získaných odpovědí jsem nejprve využil pro komentování zkoumaných jednotlivých skupin respondentů. První z nich byla rodičovská skupina, následně dětská skupina. Poté jsem porovnal tyto dvě skupiny mezi sebou a na závěr provedl i malé srovnání tří mnou zkoumaných organizací mezi sebou.

Zjistil jsem, že ačkoli je většina dětí navštěvujících křesťanské oddíly a většina jejich rodičů věřících, oddíly jsou otevřené i pro nevěřící děti a svou práci a alternativním způsobem výchovy se snaží oslovovat širokou veřejnost. Rodiče i děti jsou v naprosté většině spokojeni s duchovním zaměřením a s prostorem, jenž je duchovnímu akcentu věnován (viz graf 5A,B). Většina rodičů je také přesvědčena o tom, že morální a etický apel, který je vyvíjen na děti v těchto organizacích ve zvýšené míře, přináší kýžené výsledky a děti se od svých ostatních vrstevníků v některých ohledech v celku vzato pozitivně liší (viz graf 3A,B). Dotazovaní rodiče jsou dále toho mínění, že organizace, do kterých jejich potomci docházejí, se mohou měřit s podobnými, ne křesťansky zaměřenými (viz graf 8).

Již třetím rokem pracuji jako hlavní vedoucí jednoho ze zkoumaných křesťansky zaměřených dětských oddílů. Sledovat výsledky výzkumu bylo proto pro mne velice zajímavé. Pozorovat odezvu (nejen) své snahy u samotných dětí, ale i u jejich rodičů. Výsledky mého bádání pro mne nebyly až tak překvapivé, ale rozhodně byly povzbuzující – potvrzují to, že vést děti k respektu k duchovním a morálním hodnotám má v dnešní společnosti nepochybně důležité místo.

Vyhotovování bakalářské práce se pro mne stalo cennou zkušeností. Získal jsem řadu nových poznatků z oblasti, ve které se již léta ve svém volném čase angažuji a kromě toho jsem byl výsledky svého výzkumu povzbuzen. Věřím, že získané informace budou přínosné nejen pro mé další působení v oblasti volnočasové pedagogiky, ale že mohou být povzbuzením a motivací i pro další pracovníky s dětmi či čtenáře této bakalářské práce.

8. RESUMÉ

Význam volnočasových organizací pro děti a mládež se zaměřením na vzdělávání

The sense of freetime organizations concentrated on children and youth with a christian direction

Autor: Jakub Kolinger

Vlastní shrnutí

Práce se věnuje seznámení čtenáře se základní teorií v oblasti pedagogiky volného času, prezentaci významných volnočasových organizací pro děti a mládež se zaměřením na křesťanství, ve výzkumné části pak sleduje motivaci dětí k navštěvování těchto organizací a jejich rodičů k tomu, aby je v tomto podpořili. Zkoumá zájem těchto dvou skupin respondentů o služby a metody práce nabízené těmito organizacemi a jejich spokojenost s nimi.

9. SEZNAM POUŽITÝCH LITERÁRNÍCH ZDROJŮ

Prameny

HANUŠ, R., CHYTILOVÁ, L. (2009): Zážitekově pedagogické učení. Praha, Grada, 192 s.

HOFBAUER, B. (2004): Děti, mládež a volný čas. Praha, Portál, 173 s.

HODANĚ, B., DOHNAL, T. (2005): Rekreatologie. Olomouc, Hanex, 202 s.

PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J. (2002): Výkladový slovník cestovního ruchu. Praha, Ministerstvo pro místní rozvoj. 448 s.

SPOUSTA, V. (1996): Metody a formy výchovy ve volném čase. Brno, Masarykova univerzita v Brně, 82 s.

Sekundární literatura

Interní dokumenty dětského oddílu Lvi z Judy

Kronika dětského oddílu Lvi z Judy

Užité encyklopedie a slovníky

VELKÝ SOCIOLOGICKÝ SLOVNÍK. Sv. II, P-Ž. Praha, Karolinum 1996, 749 s.

Elektronické dokumenty nebo jejich části

ROYAL RANGERS V ČR, Royal Rangers Czech Republic (online). Poslední revize neznáma (cit 20. 3. 2011). Dostupné na Word Wide Web: (<http://www.royalrangers.cz/>)

KLUB PATHFINDER, Klub Pathfinder (online). Poslední revize neznáma (cit 20. 3. 2011). Dostupné na Word Wide Web: (<http://www.pathfinder.cz/>)

YMCA, Ymca v České republice (online). Poslední revize neznáma (cit 22. 3. 2011). Dostupné na Word Wide Web: (<http://www.ymca.cz/>)

KAM, Křesťanská akademie mladých (online). Poslední revize neznáma (cit 22. 3. 2011). Dostupné na Word Wide Web: (<http://www.kam.cz/>)

COS, Česká obec sokolská (online). Poslední revize neznáma (cit 22. 3. 2011). Dostupné na Word Wide Web: (<http://www.sokol-cos.cz/>)

KVÍTEK, Sdružení občanů Kvítek (online). Poslední revize neznáma (cit 17. 3. 2011). Dostupné na Word Wide Web: (<http://www.kvitekplzen.cz/>)

SION GROUP, Sion group (online). Poslední revize neznáma (cit 17. 3. 2011). Dostupné na Word Wide Web: (<http://www.sion.cz/>)

WOL, Word of life (online). Poslední revize neznáma (cit 20. 3. 2011).

Dostupné na Word Wide Web: (<http://www.wordoflife.cz/>)

BÉT-EL, o. s. Bét-el (online). Poslední revize neznáma (cit 20. 3. 2011).

Dostupné na Word Wide Web: (<http://www.bet-el.signal.cz/>)

BJB, Dětský křesťanský klub PECKA (online). Poslední revize neznáma (cit 22. 3. 2011).

Dostupné na Word Wide Web: (<http://peckasuchdol.webnode.cz/>)

SKAUT - JUNÁK, Skautský svět (online). Poslední revize neznáma (cit 22. 3. 2011).

Dostupné na Word Wide Web: (<http://verejnost.skaut.cz/cz/>)

WIKIMEDIA, WIKIPEDIE otevřená encyklopedie (online). Poslední revize 31. 10. 2010

(cit 15. 3. 2011). Dostupné na Word Wide Web: (http://cs.wikipedia.org/wiki/Volný_čas)

WIKIMEDIA, WIKIPEDIE otevřená encyklopedie (online). Poslední revize 17. 3. 2011 (cit

19. 3. 2011). Dostupné na Word Wide Web: ([http://cs.wikipedia.org/wiki/Sokol_\(spolek\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/Sokol_(spolek)))

WIKIMEDIA, WIKIPEDIE otevřená encyklopedie (online). Poslední revize 23. 2. 2011 (cit

23. 3. 2011). Dostupné na Word Wide Web: (http://cs.wikipedia.org/wiki/Český_skauting)

WIKIMEDIA, WIKIPEDIE otevřená encyklopedie (online). Poslední revize 11. 4. 2011 (cit

13. 4. 2011). Dostupné na Word Wide Web: (<http://cs.wikipedia.org/wiki/Motivace>)

ROYAL RANGERS V ČR, Výroční zpráva organizace 2008, 2009

KLUB PATHFINDER, Výroční zpráva organizace 2009

YMCA, Výroční zpráva organizace 2009

KAM, Výroční zpráva organizace 2009

10. SEZNAM PŘÍLOH

Znak Royal Rangers

Znak RR svou skladbou velmi podrobně vyjadřuje charakter organizace. **Název „Royal Rangers“** vyjadřuje rozhodnutí být strážcem zákona Krále králů. Členové jsou tedy „královští jezdci“, snažící se zachovávat právo a žít podle vůle Krále Stvořitele.

Zlatá hvězda v popředí vyjadřuje čtyři oblasti života mladého člověka, které se v organizaci snaží pozitivně ovlivňovat – oblast fyzickou, duševní, duchovní a sociální.

Červená hvězda vyjadřuje základní učení Bible: Spasení, Uzdravení, Duch Svatý a Vytržení.

Modrá hvězda symbolizuje zákoník Royal Rangers, který zní:

Royal Rangers je bdělý – je psychicky, fyzicky a duchovně bdělý.

Royal Rangers je čistý – je čistý na těle, mysli i řeči.

Royal Rangers je čestný – nelže, nepodvádí a nekrade.

Royal Rangers je statečný – je statečný i přes nebezpečí, kritiku a hrozby.

Royal Rangers je věrný – je věrný svému sboru, rodině, Přední hlídce a přátelům.

Royal Rangers je zdvořilý – je zdvořilý, laskavý a ohleduplný.

Royal Rangers je poslušný – poslouchá své rodiče, vedoucí a autority.

Royal Rangers je duchovní – modlí se, čte Bibli a svědčí.

Znak Klubu Pathfinder

Pathfinder znamená průkopník, pionýr, navaděč.

Červený trojúhelník – trojjedinost Boží a úcta k Trojjedinému Bohu – Otci, Synu a Duchu Svatému, tři póly výchovy (duševní, fyzická, duchovní), červená je symbol krve Ježíše Krista

Bílý štít – víra, ochrana (V Bibli je Bůh často označován jako štít svého lidu. „Neboj se ... Já jsem štít.“ Gen 15:1), bílá jako barva čistoty („Kdo zvítězí, bude oděn bělostným rouchem“ Zj 3:5)

Modrý meč – modrá je barva věrnosti vůči našemu Bohu či našim rodičům, symbol Bible, Ducha Svatého (Mečem Ducha je slovo Boží. Ef 6:17)

Zákon Pathfindera

Usiluji se vším odhodláním:

být čestný a upřímný

být zdvořilý a poslušný

být čistý v myšlení, slovech i činech

pečovat o své tělo a odmítat vše, co je poškozuje

vážit si kulturního dědictví

poznávat, milovat a chránit přírodu

být objevitelem a stále se rozvíjet

být vnímavým k potřebám druhých lidí a pomáhat jim

rozumět poselství Bible a ctít je

odvážně stát za pravdou

Fotky z akcí oddílu Lvi z Judy

Výprava do ZOO Plzeň (28. 9. 2009)

Výprava do Blatné 30. – 31. 10. 2009

Výprava na vrch Plešivec 25. – 26. 6. 2010

Výprava na vrch Plešivec 25. – 26. 6. 2010

